

Українська
Б. 48.61.
МУЗЕЙ-АРХІВ

Українські ВІСТІ

Читайте сьогодні:

- Міжнародна інформація (стор. 1).
- П. Лимар. Не чекаймо чуда (стор. 2).
- Я. Ві. Суть закордонної політики США (стор. 2).
- Д-р Степан Росоха. На добрій дорозі (стор. 3).
- Мирослав Стиранка. Розсадники неуттва і примітивізму (стор. 3, 4).
- Ів. Кошелівць. Соціалізм і наша боротьба (стор. 4).
- П. Каблій. Важко скомпромітуватися (стор. 4).
- І. Михайлович. Готуймося до нового навчального року (стор. 5).
- М. С. Не допустимо роз'єднання (стор. 5).
- Ф. Філомеля. Закарпатське оповідає (стор. 6).
- З життя таборів (стор. 8).

Середа, 27 серпня 1947 р.

UKRAINIAN NEWS

Число 57-58 (115-116) Рік III

Часопис виходить тричі на тиждень: у середу, п'ятницю і неділю

Адреса редакції й адміністрації: Neu Ulm, Ludwigsstrasse 10.

Реорганізація грецького уряду

Принцип мікамериканської оборони
РІО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. (РШТ). 25 серпня. Спеціальний підкомітет панамериканської конференції в Ріо-де-Жанейро схвалив пропозицію США, згідно з якою напад на будь-яку американську країну розглядатиметься надалі як напад на весь західний континент. Цей принцип буде ще схвалено на пленарному засіданні. США пропонують, крім того, визначити так звану зону безпеки, порушення якої так само розцінюватимуть як напад на західно півкюлю.

Роботи в Парижі закінчуються
ПАРИЖ. (Зюдвестфунк). 25 серпня. На передньому плані нарад паризької економічної конференції стоять питання німецького транспорту. Він має велику вагу для всієї промисловості Рурщини і таким чином ведкою мірою визначатиме майбутню участь Німеччини у Маршаловому плані. Між іншим, у Парижі працюють над закінченням останніх звітів, що мають бути вислані потім до США.

Заявля Ведемаєра до китайців
НАНКІН. (ГА, ББС). 24 серпня. Спеціальний уповноважений президента Трумена і голова американської місії в справах вивчення ситуації в Китаї і Кореї зробив учора свою останню заяву перед тим, як відлетіти до Токіо. Він підкреслив потребу провести в Китаї негайно ж політичні й економічні реформи. Центральний уряд, мовляв, не може обмежуватися лише обіцянками реформ — пора почати здійснювати їх. Також китайських комуністів закликав Ведемаєр допомогти Китаєві, але мирним шляхом.

Совети звільнили заарештованих
СЕОЛ. (ГА). 24 серпня. Советська військова влада в північній Кореї повідомила про звільнення 3-х американців, заарештованих 15 серпня. Причини арешту не було подано. Як відомо, головнокомандувач американських окупаційних частин у південній Кореї двічі протестував проти таких дій Советів.

Засідання англійського парламенту
ЛОНДОН. (ББС). 24 серпня. Завтра відбудеться надзвичайне засідання англійського парламенту. Це вже друге засідання після того, як 10 днів тому парламент розпочав свої канікули; як сподіваються, голова англійської делегації, що брав участь у переговорах у Вашингтоні, подасть інформації про наслідки нарад з приводу полегшення умов американської позики. Другим питанням буде пропозиція шахтарів працювати, до травня наступного року, 6 днів шотландія, а не 5, як було досі, щоб таким чином допомогти подолати економічну кризу.

Жидівська агенція апелює
ЄРУСАЛІМ. (РШТ, ББС). 24 серпня. Жидівська агенція звернулася сьогодні до всіх країн ООН, за винятком Англії і арабських країн, з закликом, вимагаючи інтервенції в справі повернення з Палестини англійцями 4500 жидівських імігрантів і перевезення їх до Німеччини. Агенція обвинувачує Англію в порушенні міжнародного права.

Це число виходить подвійне з ціною 1 н. м.
Адміністрація "У.В."

АТЕНИ. (ББС, РШТ, ГА). 23-24 серпня. Після закінчення грецького кабінету в суботу, коли 3 лідери партій центру — Венелос, Палапандреу і Канелопулос — вийшли із складу уряду, весь кабінет міністер-президента Максимоса подався до димісії. Грецький король Павло попрахав, однак, дотеперішнього прем'єра провадити урядові справи, доки не буде створено нового уряду. Причина димісії — суперечки навколо питання боротьби з комуністами і партизанським рухом у Греції. Король Павло доручив міністрові закордонних справ Тсалларісові (провідник правої народної партії) зформувати новий уряд. Тсалларіс хоче утворити свій кабінет на широкій основі, за участю всіх парламентарних партій. Сьогодні, тобто 24-го серпня, Тсалларіс розпочав переговори з лідерами окремих партій. В понеділок він подасть список свого кабінету. Як повідомлено сьогодні ввечері, провідник ліберальної партії Софуліс, що з ним Тсалларіс уже мав нараду, відхилив запрошення взяти участь в коаліційному уряді.

АТЕНИ. (ББС). 24 серпня. Відвідавши учора грецького короля Павла, амбасадор США висловив надію, що новий уряд буде ліберальнішим від попереднього.

ВАШІНГТОН. (Радіо-Мюнхен, ГА) 24 серпня. Шеф Близько-східного

відділу американського державного департаменту Ендерсен учора висловив радіом промову. Він повідомив про намір США порушити грецьке питання на сесії ООН. Якщо ж ще до 16 вересня, коли почнеться Сесія ООН, ситуація в Греції вимагатиме негайних заходів, США повинні допомогти їй (Греції) незалежно від ООН. Американський уряд не може залишитися байдужим тоді, як недоторканість і суверенність Греції буде загрожена. А що Албанія, Болгарія і Югославія підтримують грецьких повстанців, які за їх допомогою можуть відважитися на спробу накинути Греції тоталітарний режим, то США мусять допомогти їй тим більш.

ВАШІНГТОН. (Радіо-Мюнхен, ГА) 24 серпня. Шеф Близько-східного

відділу американського державного департаменту Ендерсен учора висловив радіом промову. Він повідомив про намір США порушити грецьке питання на сесії ООН. Якщо ж ще до 16 вересня, коли почнеться Сесія ООН, ситуація в Греції вимагатиме негайних заходів, США повинні допомогти їй (Греції) незалежно від ООН. Американський уряд не може залишитися байдужим тоді, як недоторканість і суверенність Греції буде загрожена. А що Албанія, Болгарія і Югославія підтримують грецьких повстанців, які за їх допомогою можуть відважитися на спробу накинути Греції тоталітарний режим, то США мусять допомогти їй тим більш.

ром було скасовано. Тим то прихильники політичної реформи можуть продовжувати свою кампанію. Роботи згаданої центральної комісії мають бути закінчені у жовтні 1947 р., щоб до 30 роковин більшовицької революції (7 листопада 1947 р.) можна було здійснити нову політичну організацію країни. Згідно з повідомленням з Москви, проєкт Берії дасть змогу всім громадянам СРСР боронити свої інтереси через дві політичні партії: одна з них називатиметься „партія промислових робітників“ (комуністична партія), друга — „партія сільськогосподарських робітників“ (селянська партія).

Сталін уміє готувати свої дії на далеку мету. Так лише тепер стає зрозуміло справжня причина, чому він, разом з урядом, негайно ж по закінченні війни подався до димісії, щоб знову бути обраним до Верховного Совету. Цим самим технічно уможливлено есентуальні зміни російської партійної системи, бо відтепер уряд також легально вже не залежить від однієї партії (в даному разі від комуністичної), а лише від Законодавчих Зборів.

ЛОНДОН. (Дена-Ройтер). 22 серпня. Як повідомляє з вірогідних джерел політичний кореспондент часопису „Дейлі Мейл“, міністер-президент Етлі від деякого часу має намір скласти свої повноваження з огляду на кепський стан здоров'я. Реорганізація англійського кабінету

нет на широкій основі, за участю всіх парламентарних партій. Сьогодні, тобто 24-го серпня, Тсалларіс розпочав переговори з лідерами окремих партій. В понеділок він подасть список свого кабінету. Як повідомлено сьогодні ввечері, провідник ліберальної партії Софуліс, що з ним Тсалларіс уже мав нараду, відхилив запрошення взяти участь в коаліційному уряді.

ВАШІНГТОН. (Радіо-Мюнхен, ГА) 24 серпня. Шеф Близько-східного

відділу американського державного департаменту Ендерсен учора висловив радіом промову. Він повідомив про намір США порушити грецьке питання на сесії ООН. Якщо ж ще до 16 вересня, коли почнеться Сесія ООН, ситуація в Греції вимагатиме негайних заходів, США повинні допомогти їй (Греції) незалежно від ООН. Американський уряд не може залишитися байдужим тоді, як недоторканість і суверенність Греції буде загрожена. А що Албанія, Болгарія і Югославія підтримують грецьких повстанців, які за їх допомогою можуть відважитися на спробу накинути Греції тоталітарний режим, то США мусять допомогти їй тим більш.

ром було скасовано. Тим то прихильники політичної реформи можуть продовжувати свою кампанію. Роботи згаданої центральної комісії мають бути закінчені у жовтні 1947 р., щоб до 30 роковин більшовицької революції (7 листопада 1947 р.) можна було здійснити нову політичну організацію країни. Згідно з повідомленням з Москви, проєкт Берії дасть змогу всім громадянам СРСР боронити свої інтереси через дві політичні партії: одна з них називатиметься „партія промислових робітників“ (комуністична партія), друга — „партія сільськогосподарських робітників“ (селянська партія).

Сталін уміє готувати свої дії на далеку мету. Так лише тепер стає зрозуміло справжня причина, чому він, разом з урядом, негайно ж по закінченні війни подався до димісії, щоб знову бути обраним до Верховного Совету. Цим самим технічно уможливлено есентуальні зміни російської партійної системи, бо відтепер уряд також легально вже не залежить від однієї партії (в даному разі від комуністичної), а лише від Законодавчих Зборів.

ЛОНДОН. (Дена-Ройтер). 22 серпня. Як повідомляє з вірогідних джерел політичний кореспондент часопису „Дейлі Мейл“, міністер-президент Етлі від деякого часу має намір скласти свої повноваження з огляду на кепський стан здоров'я. Реорганізація англійського кабінету

мала б відбутися десь у вересні після закінчення переговорів з приводу полегшення умов американської позики Англії. Кажуть, що Етлі призначить на свого наступника міністра закордонних справ Ернста Бевіна. Новіші повідомлення спростовують чутки про намір Етлі податися до димісії.

Совети готують черговий блеф

Друга партія в СРСР? — монопартійність тепер не в моді!

Німецький часопис „Штутгартер Нахріхтен“ в своєму числі від 21-го серпня переповідає передову статтю з швейцарського часопису „Національ-Цайтунг“ під наголовком „Друга партія в Росії?“ Подаємо її до уваги наших читачів з деякими скороченнями і — за браком місця — без коментарів:

Сталін відмінно вміє водити за ніс як своїх противників, так і своїх прибічників за кордоном. Він ніколи не подає до загального відома свої рішення доти, доки вони не вступили в стадію свого здійснення. Однак багато ознак дають підставу передбачати деякі з його ходів, якими він хоче здивувати світ. Об'єктивний спостерегау подій в СРСР може помітити саме тепер приготування до одного з таких кроків. Йдеться про реформу, що зруйнує принцип, який був дотепер основою комуністичної держави: комуністична партія в СРСР має зрестися свого монопольного становища; йдуть приготування до утворення другої партії. Спеціальні комісії, призначені вищими інстанціями, вивчають тепер у всіх советських республіках зміни, які з цією метою треба буде внести до Конституції.

Конференція трьох великодержав — без СРСР

ЛОНДОН. (ЮП). 22 серпня. У п'ятницю в Лондоні відікрлася конференція трьох великодержав — Англії, Франції і США — з приводу підвищення рівня німецької промисловості. Від США беруть участь амбасадори Л. Даглес, генерал Клей і амбасадор Морфі. Англію репрезентують Дж. Дженкінс, маршал повітряної фльоти Ш. Даглес і його економічний радник Ц. Вейр. Від Франції прибули амбасадори Р. Массілі і Герве Альфен з урядовцями французького міністерства закордонних справ і французької окупаційної влади в Німеччині.

Наради трьох великодержав почалися, не зважаючи на протести

А в самій Москві, під головуванням Берії, центральна комісія (до якої належить також Вишинський) опрацює плани тієї великої політичної реформи.

До цієї події готуються від довшого часу. Ще в 1945 р. Берія запропонував Політбюрові перший план скасування партійної системи. Тим часом навіть преса винесла цю справу на громадськість, що доводить, що ідея перейшла вже свою абстрактну стадію. Відповідаючи на лист невідомого дописувача, в жовтні 1946 р. „Правда“ писала: „Комуністична партія ладна була б зрестися свого монопольного становища на користь другої, селянської партії, під умовою, що небезпека війни зникне“. Передумова, що всяку загрозу війни треба усунути, могла б означати відкладення надалі пропозиції Берії. Однак, з такою самою стриманістю було зустрінуте свого часу пропозицію щодо смертної кари. Та все ж з ініціативи того ж таки Берії в лютому 1947 р. Політбюро ухвалило резолюцію, що „безпосередня загроза війни вже не існує“. Отож, смертну кару незаба-

СРСР, вислані до Англії й США, бо ця конференція є, мовляв, порушенням Потсдамської угоди. Представник англійського уряду пояснив, що советські закиди — безпідставні, бо

на конференції трьох обговорюватимуть лише питання рівня промисловості англо-американської зони. А тому Англія і США відхилиють советський протест.

Чутки про димісію Етлі

ЛОНДОН. (Дена-Ройтер). 22 серпня. Як повідомляє з вірогідних джерел політичний кореспондент часопису „Дейлі Мейл“, міністер-президент Етлі від деякого часу має намір скласти свої повноваження з огляду на кепський стан здоров'я. Реорганізація англійського кабінету

* БУДАПЕШТ (Радіо-Мюнхен). 24 серпня. 10 угорських партій опублікували учора списки своїх кандидатів на майбутні вибори до парламенту, що відбудуться 31-го серпня.

* ПАРИЖ. (РШТ). 24 серпня. 13 держав, учасників паризької економічної конференції, погоджуються утворити комітет у справі вивчення можливостей заснувати європейський митний союз.

* ВАШІНГТОН. (ГА). 23 серпня. З США в дорозі до Греції плывуть американські кораблі з вантажем американської зброї — легкої артилерії, амуніції, 1000 вантажних авт, з медикаментами тощо — загальною сумою на 18 млн. доларів. Досі Греція одержала від США, в рамках 300 млн. доларів допомоги, на 35 мільйонів військових достав.

* ОТТАВА. (РШТ). 23 серпня. Канада хоче прийняти до себе більшу кількість ДП з Європи, ніж було заплановано раніше, а саме 12 тис. осіб.

* БУЕНОС-АЙРЕС. (РШТ). 24 серпня. Дружина аргентинського президента Перона прибула учора до аргентинської столиці.

* ПАРИЖ. (Зюдвестфунк). 24 серпня. Французький народ урочисто святкує третю річницю звільнення своєї столиці від німців.

* СЕОЛ. (Дена-ІНС). 22 серпня. Заарештувавши 100 корейців, американська військова влада в південній Кореї унеможливила спробу висадити в повітря радіо-станцію в Сеолі. Американці обвинувачують советську делегацію американсько-советської корейської комісії в намаганні втручатися в урядові справи південної Кореї.

* АТЕНИ. (Радіо-Беромюнстер, ББС). 24 серпня. Згідно з повідомленнями з Атен, в Греції звільнено ще 328 осіб з числа політичних депортованих на острови в Егейському морі. Всі вони дали підписку, що зрештою будуть комуністичної діяльності. 10 10 днів тому звільнено 570 осіб.

* БАТАВІЯ. (РШТ). 24 серпня. В Індонезії учора знову дійшло до гострих сутичок між голляндцями та індонезійцями. Голляндці готуються до наступу на столицю Індонезії — Джджакарту.

* РИМ. (ЮП). З огляду на те, що Советський Союз досі не ратифікує італійський мирний договір, американські окупаційні частини залишаються в Італії ще до наступної зими.

* ВАШІНГТОН. (ШТН). 23 серпня. Одним новим літаком американської повітряної фльоти встановлено новий світовий рекорд швидкості — 1068 км на годину.

* ВАШІНГТОН. (РШТ). 24 серпня. США обвинувачували учора Албанію, Болгарію і Югославію в агресії проти Греції і саботуванні роботи слідчої комісії ООН. США готуються опублікувати Білу книгу про ситуацію на північних кордонах Греції.

* БЕРН. (Радіо-Беромюнстер). 24 серпня. З Угорщини тікають нові групи втікачів — члени партії дрібних власників.

Харчова і сільсько-господарська конференція

ВАШІНГТОН. (РШТ). 25 серпня. Сьогодні відікривається в Женеві конференція харчової і сільськогосподарської Організації ООН. З огляду на важку харчову ситуацію конференція обговорюватиме питання утворення харчових запасів.

Не чекаймо чуда

Безперечним є і нема чого доводити, що ми політична еміграція. Ми не пішли у світ шукати блакитних перлів, не потяглися з рідних насиджених місць по світі заради більшого заробітку, ролучішого ґрунту чи пільнішого підсоння. Політична ми еміграція не тому, звичайно, що дехто дозволяє собі політикувати.

Ми політична еміграція своєю функцією. Наша величезна політична роля виступає навіть там, де ми її не мислимо себе політично.

Ось та чи друга наша бабуся в білій хустці, що знає тільки стежку від свого бараку до таборової перкви, ось наші жінки, що в 30 років побілили їм коси з горя, наші батьки, що до сивої старости донесли своє невмируще життя через каторгу всіх окупаційних режимів, пронесли від Колими до Рурських шахт.

Усі ми, що не хочемо й не повернемо під той катівський і навіть проклятий душам замордованих режим і творимо величезної ваги політичну функцію саме оцим нашим — не повернемо, твердим і безкомпромісовим. І творимо ту політичну силу перед усім світом, який ще не навчився нас розуміти до краю.

Вслід за героїчним спротивом нашого народу на рідних землях ця наша постава є друга велика потуга, що на весь голос промовляє за наше національне буття!

Аж ніяк не говоримо тут, що ця наша політична функція сповняється сама собою, навіть поза нашою волею й свідомістю!

Підкреслимо, що ми не усвідомили в усій нашій масі себе в цій функції до кінця, не спрямували всієї організованої сили нашої волі в цьому напрямку: Потенціал цієї політичної сили, що ми її втворюємо в світі, для нашої визвольної справи, сказавши — ні! не повернемося назад у неволю, почне тратити свою наснагу і вигасатиме, коли його не підживимо дальшим кроком на цьому шляху, обраному нами.

Сказавши — ні! маємо сказати чому?

Але сказати чому не словами, а ділом, як ділом ми сказали своє ні. Вся політична значимість нашого неповернення в тому, що це є демонстрація протесту проти чужого нашому народові режиму на нашій рідній землі. Це голос батьківщини, що сповнює цією силою оте наше категоричне — ні! сказане отут перед світом.

Ми будемо пропацюю силою, як тільки отой незримий зв'язок наших діл і поступувань з нашою

батьківщиною загубимо. Ми загинемо, як загинув мітичний герой Автей, втрапивши зв'язок з своєю матір'ю — землею, що давала йому непереможну силу.

Маємо покинути бездільне сидіння по таборах і виїхати на працю чи переселення, щоб працю своєю сповняти ту політичну ролю в імені свого народу.

Може кому здавалося б, що це не від нас залежить. Це і так, і ні. Великою мірою залежить від нас. Мусимо признатися, багато з нас щодо цього чекає якогось чуда. Чекає, що прийде всемогутній і всемілостивий дядя якийсь і виведе нас з цього вавилонського полону в землю обітовану. Але сумління підказує, що неможливе це для всіх. І ми шукаємо собі потіху на цей розрадий голос сумління.

Ми чекаємо здійснення цього чуда для нас за якоюсь ознакою чи прикметою, в якій ми почувемося одні проти других упривілейованими — від релігійної прикмети (католики, євангеліки і т. д.) починаючи і кінчаючи навіть прикметами партійної чи провінційної приналежності. Дико видається, але так.

І тримає в полоні цих ілюзій нас якась „вища сила“ — оті міжскитальницьким загалом чутки й інтриги, сіяні згори від провідів і провідників, навіть провінційних вождів і куткових ватажків. І коли ми в психозі сподівання на здійснення чуда перебуваємо, то діють на нас і всякі дивацькі нашіптування, не то що демагогічні обіцянки.

Але є ще й сила іншого гатунку, що стримує нашу волю, коли хочемо подумати про виїзд. І при цьому ми є цілком щирі з своєю совістю. Сила ця — це те, цілком природне почуття бути корисним своїй батьківщині, Україні, це те природне почуття обов'язку перед велетенським стражданням і жертвами, які несе наш народ у суттєвості з окупантом. Нам кривава болить це, і ми хочемо допомогти. Ми гадаємо, що прийде час, коли зможемо повернутись на рідні землі, щоб взяти участь у боротьбі і — теж чекаємо чуда!

Ще й досі деяких наших політиків приваблює таборова афера, на якій вони снують надії перебрати провід у свої руки над усією еміграцією. Ми можемо сказати, що від цієї пори, як перші транспортні наших людей виїхали на працю чи на переселення, центр ваги представництва нашої еміграції природно переноситься туди, де нашу національну справу і ту боротьбу на рідних землях підтримує чесна і сумлінна праця, а не інспірована і узурпована „більшість“ голосів таборової маси.

Там твориться та відповідь, яку мав би почути від нас світ — чому ми сказали — ні, не повернемо! Бо тільки дальша праця творитиме той незримий зв'язок з нашою землею-матір'ю і промовлятиме перед світом за наш народ.

Не чекаймо ж якогось чуда! Не маємо себе ілюзіями! Маємо реальну можливість виїзду на працю чи на переселення — мусимо їхати! Але віде й ніколи ми не повинні забувати, хто ми такі і чого ми опинилися поза межами батьківщини. Там, на нових місцях, втворюються, напевне на більш тривкому ґрунті, наші національні осередки, як тут по таборах ДП. І, коли ми будемо їхати не одиницями, то будемо втворювати і кількісний, і якісний склад, з яким ми не загинемо ніде, всюди зберігаючи своє національне обличчя.

А коли прийде оте очікуване чудо — можливість повертатися, ми повернемося до свого краю, де б ми не були. Хто матиме бажання — той повернеться.

П. ЛИМАР.

Суть закордонної політики США

Великий швейцарський позапартійний журнал „Ді Вельтхоє“, що виходить в Цюриху, у вступній статті обговорює закордонну політику США за останні роки. Ось зміст цієї статті.

Від осені минулого року Америка має знову означену закордонну політику. Більш як правдоподібно є, що Рузвелт у другій фазі війни був переконаний, що поступаючись більшовикам, можна буде дійти з ними до якогось справжнього порозуміння. Рузвелт думав, що в той спосіб можна буде охоронити Західню Європу від експансії СССР.

В останній фазі війни Рузвелт побачив, що такі його надії перозв'язні. Але він був дуже стомлений, зужитий і хворий, щоб змінити керму закордонної політики. А коли Рузвелт умер, в Америці не було людини, що мала б таку духову велич і була такою особистістю, щоб зайняти його місце. У Потсдамі заступав США Трумен, що тоді ще не визнавався в європейських справах. Черчил мав також дуже ускладнене внутрішньо-політичне становище в Англії. Здавалося, що СССР оцінить таку хвилину за найвигіднішу, щоб встряти енергійно в європейські справи. Та, мабуть, Сталін був тоді невідготований або, може, замудрий, щоб використати вповні нагоду, що трапилася для СССР.

З того часу треба було більше як одного року, щоб в США почали перекопуватися, що європейське питання було справді світовим питанням. Теперішній президент США Трумен потребував часу, щоб вивчити європейське питання і опанувати становище в США. І шойно восени 1946 р., коли у світі вже почали сумніватися, як Америка зможе справді відіграти ролю, що її накідала сама судьба, Трумен, маючи за собою сильне попертя не тільки в міністерствах, але й літунстві, війську сухопутнім, флоті, пресі й у всьому громадянстві США, почав наворотити політику США на шлях рішучого спротиву проти тенденцій СССР. Генерал Мек Артур, що перед трьома роками був мало популярний у США, був один з перших співробітників і дорадників президента Трумена. Другим став Маршал, теперішній міністер закордон. справ США. З питоюмою йому гостротою думки й політичною далекоглядністю він звернув увагу президента Трумена на вагу Середземного моря і на особливе становище Туреччини і Греції. Він зрозумів теж, що не можна залишити самій Англії оборону тих становищ. Тому то й прийшло тепер до улічення помочі Туреччини і Греції, що є шахуванням СССР на випадок будущего світового конфлікту.

Коли в той спосіб СССР став

менш небезпечний, можна було в розсудний спосіб приступити до дальших плянів, — до охорони Європи перед нападом із сходу. Це діється тепер. Європі сказали, щоб вона помагала собі сама за підмогою США.

У Москві зрозуміли пляни Америки, але, мабуть, досить пізно. Молотов прийняв запрошення до конференції трьох у Парижі. Але тут відчув він, що атмосфера неприязні до СССР є вже досить густа. І тому Молотов почув себе непевним і його поступок став навіть безтактовний, коли він запевняв, що Європа, яка голодує, перебуває „в нормальному і задовільному ході у напрямі відбудови“. Це було майже таке цинічне, як свого часу, заява Герінга про те, що коли в Європі хтось має голодувати, то Німеччина буде останньою.

По конференції трьох у Парижі прийшло до конференції європейських держав, що взялись до праці на європейській конференції, а не євразійській. В той спосіб усунуено сміття у політичній площині й створено передумови для європейської відбудови. Навіть крайньо ліві партії зрозуміли, що Європу можна відбудувати за допомогою Америки і співпрацюючи з нею, а не з СССР, що є континентально і духово чужим організмом для Європи.

Я. ВІ

І з того боку криза

Як відомо, англійська публічна думка сильно непокоїться: канцлер Великобританії ствердив, що положиву американської позики Англії вже зужила, на другу — немає покищо великих виглядів. І ось світова преса заговорила про фінансову кризу уряду лейбористів. Крик про гроші, шукання їх — характеристичні сьогодні для „володарки моря“ з Британських островів.

Але про гроші заговорив в Англії не тільки уряд. Ще грізніше фінансову кризу переживає його ворог — англійська комуністична партія.

Каса компартії Англії — порожня. Вона не була ніколи надто повна, і якби не доплив „з боку“, така

криза була б застала англійську компартію вже давніше. 60 тис. членів — не така вже велика, як на Англію, кількість. Від партійного конгресу лейбористів від 1946 р. між пими партіями немає ніякої співпраці, і комуністів до лейбористської партії не приймають. Тепер урядова партія думає над тим, як позбутися їх і з професійних спілок. А в профспілках комуністи засіли добре, мають деякі ключеві становища. Генеральний секретар профспілки вуглекопів, комуніст Горнер давно вже заявив, що Англія або діде в професійному русі до розколу, або комуністи охоплять його центральні і опанують повністю. Що така погроза була голослов-

на і не підтверджується фактами, про це свідчить найкраще оплаканий фінансовий стан органу англійської компартії „Дейлі Воркер“. Часопис мав всього 130 тис. накладу, що у порівнянні до інших англійських щоденників просто смішний, але і на цей наклад комуністів невисгачає. „Дейлі Воркер“ давно вже спирається на так званий „допомоговий фонд“, який склався роками. Цей фонд, як видно з розрахунку, що його „Дейлі Воркер“ веде в кожному числі на партійній сторінці, тривожно й небезпечно тане. Редактори часопису давно вже зреклись частини своєї плати. Проте недобір за останній рік дійшов до 14.000 фунтів, і редакція заявила, що винний у цьому п'ятиденний тиждень праці, що дає менше працівного вислуду і коштує дорожче, а також полорожчання паперу. Що такими аргументами комуністи заперечують один з найбільших здобутків англійського робітництва — це їм байдуже.

Як би там не було, комуністичний офіцій в Англії надорозі до банкрутства. Це він знає і заявляє, що можуть його врятувати тільки три заходи: а) скорочення працівників і кількості сторінок, б) допоміжний фонд мусить мати щоденно 3 тисячі фунтів надходжень і в) наклад часопису, коштом нових передплатників з середніх верств та міщанства має збільшитись.

Але збільшити і надходження пожертв і кількість передплатників не так легко. Комуністична партія Англії втрачає щораз більше повагу і значення. В парламенті у неї всього два члени: Геляхер і Піратіні(!) та й з них посмиється недавно один з членів парламенту, мовляв, проти Бевіна є добра половина комуністичної фракції. Парламент реготав з цієї вигадки. Навіть пані Бредок, яка досі ставала в обороні комуністів у парламенті, тепер проти них. Вона заявила, що переконалася в тоталітаризмі комуністів та їх ворожості до демократії, а тому й буде їх поборювати.

Коли такі приятелі, як п. Бредок, покидають комуністичну партію Англії, то це глибоко-символічне.

А. ДРУК

Угорські військовополоненні розповідають про військові пляни Росії

(„Нью-Йорк Гералд Трібюн“, 6. VIII. 1947.)

БУДАПЕШТ. 4 серпня. За повідомленням агентства Асошіейтет прес, один угорський урядовець, що мав інтерв'ю з 5000 кол. військовополонених, які шойно повернулись з Росії, заявив учора про те, що розповіли йому ці люди: Росія до цього часу продукує військове спорядження, деякі центри запровадили затемнення та весь час тримають напоготові збройні повітряні сили. Як йому розповіли, „засекречені“ заводи в основному розміщені за Уралом, і що люди, які там працюють, не мають жалних надій на повернення. Тільки керівним комуністам та агентам НКВД доручено охороняти ці секретні об'єкти.

Далі він повідомив, що в Харкові росіяни виробляють нові важкі танки — найбільші, що будь-коли під час війни бачили угорські робітники. У Києві головною продукцією таких заводів є тринадцятисантиметрові протилітакові гармати. Нова військова індустрія розбудована в Ленінграді.

Далі оповідач каже, що більшість робітників зауральських секретних фабрик є колишні військові червоної армії, що їх тепер демобі-

зували з Німеччини, Австрії та Угорщини. Ці військові з „капіталістичних“ зон перед демобілізацією повинні були вислухати спеціальні лекції та пройти суворий скринінг, після чого небагато з них було відпущено додому, а більшість поїхала на зауральські фабрики. Так зробили з усіма тими, хто був зазідозрений в найменшій симпатії до західнь-європейської культури — будь то нікльований гідрант з лавні чи елегантно одягнені жінки.

Переклав О. Г.

* АТЕНИ. (Радіо-Москва). 23 серпня. Частина грецької „демократичної армії“ розгортають наступ на м. Негрїту, за 60 км. від Сальоніків. Крім того, посилюється діяльність „демократичної армії“ в центральній частині, в районі Ламії.

* БАЛЕН-БАДЕН. (Зюльвестфунк). 24 серпня. 23-го серпня 1939 року укладено між Німеччиною й СССР пакт про ненапад.

* РІО ДЕ-ЖАНЕЙРО. (ГА). 23 серпня. Як повідомляють із Парагваю, після 6 місяців війни в парагвайській столиці відновлюється нормальне життя. А тим часом лідер повстанців Р.Франко заявив, що, не зважаючи на поразку повстання, боротьба триватиме далі.

Син М. Горького, відомого російського письменника, генерал Пешков одержав 1-го серпня від ген. Лятра де Тасїнь медалью „офіцера почесного легіону“. Генерал Пешков шеф штабу французької частини в Токіо.
На фот.: Генерал Лятра де Тасїнь (праворуч) вітає генерала Пешкова з нагородою.

(Цена — НТ — Більд).

На добрій дорозі

Вже можна сказати, що справа української зовнішньої пропаганди, що в останній час набрала в українській пресі такого великого розголосу, знаходиться сьогодні на добрій дорозі. Як ми вже інформували наших читачів, в першій половині липня ц. р., починаю Товариства Українських Політичних В'язнів покликано до життя Ініціативний Громадський Комітет, який відтак був поширений на представників Спілки Українських Журналістів. Завданням цього Комітету було, в першій черзі проматити ґрунт між політичними угрупованнями української еміграції й сконстатувати, до якої міри вдалося б приєднати всіх до спільної праці на цьому ж відтинку нашого життя, з одного боку, а з другого боку — приєднати людей, перелусім людей доброї волі, з відповідним знанням і досвідом, з якими можна б створити організаційне тіло, що зайнялося б зовнішньою проблематикою українських визвольних змагань.

Що воно так сталося, можемо завдячувати тільки тому відрядному явищеві, що ще маємо такі громадські організації, яких члени зрозуміли вагу цього питання й зрушили його з місця. Бо за ті два роки, що ми їх прожили на чужині, ми так мало зробили в справі зовнішньої інформації українських визвольних змагань, що воно не знаходиться в жадній пропорції ні до страждань українського народу, ані до тих великих і зобов'язуючих завдань, які стоять перед українською еміграцією. І ми свідомі того, що оскільки ми мали б один український політичний провід, то і в цьому напрямі ми могли б вже стояти дуже добре і бути далеко вперед. Але до того часу, доки такий політичний центр не буде створений, а він створений мусить бути, хтось повинен зайнятися, і то планоно та систематично, цією так важною ділянкою нашого життя. І якраз ці завдання: дати почин і спричинитися до заіснування української зовнішньої інформаційної служби, взяло на себе Т-во УПВ, а йому до помічі прийшов СУЖ.

Про вагу й значення української зовнішньої інформаційної служби не треба й згадувати, бо в цьому напрямі одностайно висловилась вся

українська преса. І та, яка твердить, що світ не знає про нас, і та, що говорить навпаки. А ми кажемо, що одні й другі мають рацію. Так, світ знає про нас, оскільки під тим "світом" розуміємо світових політиків. Було б понсенсом припускати, що мін. Бевін чи мін. Маршал про нас не знають і на українським питанні не визнаються. Але знову світ не знає про нас, оскільки маємо на увазі його народи. З певністю можна сказати, що навіть провідна верства чужинних народів знає про нас не багато, а в кожному разі менше, як знає наша провідна верства про питання марокканців, палестинських арабів, Індонезії чи Кореї. Тому нам треба інформувати не тільки політиків, але й провідні верстви чужинних народів, які творять гро т. зв. громадської опінії.

8. серпня засідав вище згаданий Ініціативний Громадський Комітет за участі представників Інформаційного Відділу ЦПУЕ і кількох інших українських громадських установ. Після докладного обговорення всіх можливостей і всіх за і проти, прийняті рішення такі висновки: 1) Навряд чи вдасться, з огляду на політичне розбиття української еміграції, створити таке тіло, що скоординувало б всю зовнішню інформаційну службу і нею, хоч до певної міри, керувало. 2) Все ж таки, розпочату працю треба не тільки продовжувати, але й оформити її в надпартійну установу, хоч би під назвою „Український Міжнародний Інститут“, завданням якого було б: а) планоно й систематично студіювати й досліджувати проблематику українських визвольних змагань та відповідним способом, видаванням публікацій тощо, інформувати чужину; б) збирати інформаційний матеріал різного роду, науково опрацьовувати його і служити ним українській політичній справі; в) студіювати проблеми міжнародної політики і правильно та вчасно інформувати українську суспільність і г) відповідним способом готувати кадри працівників для української міжнародної служби.

В праці над створенням згаданого Інституту Український Громадський Комітет буде приєднуватись таких головних засад: повна понадпартійність в його побудові й праці, планоність,

безперервність, інтенсивність та науковий рівень його основних баз: комісії і підкомісії, очолюваних відповідними спеціалістами.

Цікаве засідання закінчилось з дорученням для Ініціативного Громадського Комітету; а) ввійти в контакт з усіма іншими українськими громадськими організаціями, що працюють в напрямі зовнішньої української інформації, як також з поодинокими особами, що цією справою цікавляться; б) випрацювати основні напрями української зовнішньої інформаційної служби; в) випрацювати статут і конкретний план праці майбутньої установи і г) з'ясувати можливість фінансової бази.

В найближчому часі, про що буде українське громадянство своєчасно повідомлене, відбудуться Установчі Збори вище згаданого Інституту, з участю представників громадських організацій і обох церков та людей доброї волі, які хочуть посвятити своє знання й досвід для Української Зовнішньої Інформаційної Служби.

Віriamo, що все українське громадянство активно підтримає почате діло, бо вже самий наш обов'язок супроти українського народу вимо-

Емансипація колоніальних народів

На запрошення англійського міністра колоній 5-го серпня прибула до Лондону делегація ватажків Нігерії, щоб обговорити можливість надання більшого обсягу влади тубільцям Нігерії.

На фото: Африканська делегація перед будинком міністерства колоній. (Дена - ІНП - Більд).

гає від нас єдності, принаймні в одній справі. І, разом тим, сплатимо свій борг перед рідним краєм і тими, що проливали і про-

ливають зараз кров у важкій, нерівній боротьбі з окупантом українського народу.

Д-р Степан РОСОХА.

Велетень на морі

Американський тижневик „Newsweek“ від 28. 7. подає порівняння кількості советської і американської фльоти. Коли вибухне війна, — говорить часопис, — то советська морська фльота аж ніяк не зможе конкурувати з фльоотою США. За винятком підводних човнів, Совети не мають нічого, що дорівнювало б американським морським силам. Їхні підводні човни добрі, особливо, коли під їх контроль дісталися німецькі бази. Щождо інших кораблів, то Совети мають їх мало і деякі з них надзвичайно застарілі.

Советська морська фльота поділяється на чотири головні групи. 1. Арктична фльота: один дуже старий бойовий корабель, 1 такий же крейсер, 18 досить нових винищувачів і 10 дуже старих, 3 конвойних кораблів і 30 підводних човнів.

2. Балтійська фльота: 2 бойових кораблі, 2 важких крейсери і 1 легкий, 18 винищувачів, 24 конвойні судна, 18 підводних човнів і 1 монітор.

3. Чорноморська фльота: 1 ду-

же старий бойовий корабель, 3 важких крейсери і 1 дуже старий легкий крейсер, 10 досить нових винищувачів і 4 дуже старих, 2 конвойні кораблі, і 35 підводних човнів.

4. Далекосхідна фльота: 2 важких крейсери, 1 допоміжний легкий крейсер, 12 винищувачів, 10 конвойних суден, 100 підводних човнів.

Совети мають також досить багато фрегатних та мінних суден, близько 200 моторових торпедних човнів і 3 надзвичайно добрих криголами, що їх одержали на основі „land-lease“ (позички) від союзників.

Проти цієї порівнюваної слабкої сили США можуть мобілізувати надзвичайно велику силу, що перевищує навіть британську.

В Тихому океані США мають 5 великих транспортників, 1 бойовий корабель, 7 крейсерів, 8 легких крейсерів, 3 транспортні конвойні кораблі, 62 винищувачі, 40 підводних човнів і 10 конвойних суден.

В Атлантичному океані: 6 великих транспортників, 2 легких і 2

бойових кораблі, 5 крейсерів, 12 легких крейсерів, 4 транспортних супроводжувачі, 60 винищувачів, 10 конвойних суден і 40 підводних човнів.

Фльота США налічує 15 тис. літаків усіх типів, включаючи 1400; готових до негайної участі на лінії фронту. Морський корпус має 2 дивізії і 1 бригаду в досить доброму бойовому стані. Советська фльота не має повітряних сил і морського корпусу, що варті були уваги.

Крім того, фльота Америки має ще 18 кораблів у виробництві включаючи бойовий корабель „Кентукі“, загальним тоннажем 45 тис. тонн, що має бути плаваючою базою для керування стрільнів. В розпорядженні США є також дрібна допоміжна фльота. Протягом 90 днів після вибуху війни перша партія в кількості 1055 суден вже може бути введена в дію, а протягом року — вся фльота.

Щодо людської сили, то американська фльота налічує 739.875 добре вишколених офіцерів і воїнів. Кількість бойового складу, як сподіваються, на кінець вересня досягне 1.175.000.

І. С.

Мирослав СТИРАНКА

Розсадники неуттва і примітивізму

Найгірніше явище нашого еміґраційного життя

Різниця поглядів на суспільно-політичні питання серед нашого еміґраційного суспільства не є ще нещастям. Навпаки! Зудар думок і поглядів, навіть гостра дискусія на тему різних проблем, допитливе шукання правильних теоретично-своглядових та тактичних шляхів нашої визвольної політики є завжди позитивним, творчим об'явом і приносить не шкоду, а користь. Гіршим провалом є нездорова та шкідлива політична роздрібненість й розсварення нашої еміґрації. Та це явище, до речі, притаманне кожній політичній еміґрації, починає серед нас поволі затрачувати до-теперішню гостроту форм. Зрештою причина цього стану лежить, власне кажучи, в третьому — найгірнішому об'яві, що його спостерігаємо в нас від якогось часу.

Вже від довшого часу помічаємо в одній із наших політичних груп, і саме в тій, що має претенсії грати першу, керівну роль, тенденції демагогічного спростачування всіх проблем нашого життя,

зокрема теоретично світоглядного та тактичного характеру. Не знаємо, чи це впливає з власного неуттва і примітивізму керівних людей тієї групи, хоч не хочеться вірити, щоб люди, які ставлять перед собою такі величезні завдання як керівництво та визначування шляхів боротьби з таким противником як більшевизм, були б аж такі, делікатно кажучи, наївні. Чи може так діють з бажання такими безшабашними методами „громити“ своїх політичних противників або здобувати собі дешеvu популярність. В кожному разі факт залишається фактом і його не можна назвати інакше, як тільки найбільш небезпечним явищем нашого еміґраційного життя. Небезпечним і шкідливим не тільки тому, що це є джерело, з якого поширюється неуттво і примітивізм серед широкого загалу, особливо серед молоді, але перш за все тому, що у своїх далекодучих наслідках може принести непередбачені шкоди українській справі. Відомо ж бо, що добро справи вимагає від нас розгорненого й розумного погляду на всі питання часу, глибокої аналізи теперішньої політичної ситуації, вдум-

ливої застанови над вибором найкращих методів і засобів боротьби, особливо продумання майбутніх політично-устроєвих та соціальних проблем в Україні, які вже сьогодні треба теоретично студіювати, щоб коли завтра вони стануть перед нами в цілій своїй практичній повноті, ми не розгубилися і б мали бодай приблизно, бодай у конкретних зарисах план побудови нашого життя.

Звичайно, хоч ці теоретичні проблеми треба нам розглядати завжди беручи до уваги практичні передумови реальної дійсності в Україні, то все ж таки розробка тих питань не мусить бути у всіх однакова.

Можуть і повинні їх розробляти різні наші політичні світоглядні течії в залежності від того, як вони дивляться на цю дійсність та як вони уявляють собі майбутній лад. Котрийсь з тих планів, а чи може їхня синтеза можливо виявляється правильні в питаннях тактичних на сьогодні і устроєво-соціальних на майбутнє.

Безвідповідальна робота

Тим часом, замість такого вдумливого підходу до цих справ, ми, як уже сказано, зустрічаємо систематично довгий час проводжувану шкідливу-демагогічну пропаганду гасел, які інакше не можна

окреслити, як тільки найвищого ступеня неуттво та примітивізм. Маємо на увазі писання „Визвольної Політики“, органу проводу ЗЧОУН, як це виразно на титульній сторінці поставлено, та т. зв. „програмових статей“, що час від часу появляються в „Українській Трибуні“.

Ніхто не вимагає від провідних людей того середовища, щоб вони поширювали прогресивні погляди, хоч можна б вікнці вимагати, щоб вони приєднувалися програмових засад, прийнятих 1943 року і обов'язуючих до сьогодні в цій організації, до якої, згідно з їхніми твердженнями, формально вони себе зачисляють. Можуть, якщо це є згідно з їхнім переконанням, визнавати націоналістичні погляди та їх поширювати. Але не можуть, не сміють, так як це вони роблять, поширювати неуттво і примітивізм. Бо тільки так, а не інакше можна назвати це, що вони випиують на шпальтах своїх журналів.

„Вісник“ і „Визвольна Політика“

Можна закинути думкам і поглядам Донцова та його такої популярній перед війною серед західно-української молоді націоналістичній теорії основно шкідливі морально-філософські заложення, неправильну оцінку демократії, однобічний і викривлений образ Заходу, невірне

змалювання деяких постатей нашої історії тощо. Але одне треба підкреслити: при всіх своїх вадах і хибих поглядах Донцова були на той час, бодай, ориґінальні, свіжі, допитливі, блискучі формою і подекуди глибокі змістом (напр., його класична оцінка нашого провансальства і хуторянства XIX ст.), навіть, як на тодішні галицькі обставини, подекуди й революційні (байдуже, правильно чи неправильно, але зрушували цілий ряд понять, ставили руба всієї проблеми, мобілізували їх).

Не диво, отже, що багато теперішніх визнавачів націоналізму з захопленням згадує „Вісник“ Донцова, маючи перед очима всю мізерію, пліткість та паралітичну недорозвиненість теперішнього, пожалесь Боже, „ідеологічного“ свого органу „Визвольна Політика“. Саме наше провансальство і хуторянство так блискуче скритиковане Донцовим і додаймо: Хвильовим та його товаришами. В цьому Донцов і вони — одозгідні „ідеологи“ з „Визвольної Політики“ уважають одним з основних стовпів української державницької традиції. Донцову навіть і на думку не приходило висувати твердження, що в Україні в роках 1920-30 не було ніякого ренесансу українського культурного життя. Як розумна людина, він знав, що цей

(Дал на 4-й стор.)

Швидкий поїзд Штутгарт—Мюнхен. У вагоні набито стільки, скільки взагалі можна напхати втомлених, виснажених людських тіл. В тамбурі теж. Ми з другом стоїмо — сперши один на одного. Ноги мліють і відмовляються тримати обважлиле тіло. Навколо нас притишені голоси на мовах всіх народів Сходу Європи. Вони перекидаються між собою також ламаною німецькою мовою.

— Німецький тамбур, — каже мій друг, — добра тема для есею.

— Так, — відповідаю йому і раптом уявляю собі цей тамбур, як образ цілої Німеччини, зруйнованої, перенаселеної мільйонами людей, що втратили свою батьківщину. Прорізаючи простір, поїзд мчить по цій Німеччині, іноді зупиняється серед циклопічних куп руїн, що колись називалися містами. Німеччину, як і цілу Європу, довела до стану цілковитої руїни божевільна доктрина, носії якої, до речі, написали на своїх прапорах також і слово **соціалізм**.

У німецькому тамбурі подорожують люди, які втратили батьківщину, жертви жахливої тоталітарної системи, провідники якої клянуть, що вони найпоштовіші і єдині в світі творці соціалістичного суспільства. І там соціалізм, і там соціалізм. Хоч цілком ясно, що він зовсім не відповідає задумам творців соціалістичної доктрини, які мріяли про перебудову світу на засадах соціальної і політичної справедливості. Істина очевидна, але що з неї постійній людині, яка її не зобов'язана знати. І коли до неї приходять знову з пропагандою ідей якогось іншого соціалізму, вона з відразою в двертається, знаючи добре, що практичне здійснення рожевих теорій ідей соціалізму завжди пов'язане з пануванням тоталітарного режиму, опертого на кривавий терор. Це вірно принаймні для української нації, яка за соціалістичні експерименти вже заплатила життям десятка мільйонів людей і не хотіла б стати ще раз об'єктом подібного експериментування. Далі матимемо нагоду ще повернутися до цього, а тепер гляньмо на справу з іншого боку.

Соціалізм сьогодні переживає глибоку кризу. Популярний від якогось часу в деяких колах української еміграції Артур Кестлер цю кризу насамперед вбачає в тому, що соціалісти всіх відтінків утратили глибоке коріння, яке колись со-

ціалізм пустив у маси. Завдяки цьому вони або неспроможні розрізнати справжню суть сталінського неомакіявеллізму, або просто не мають відваги піднести голос протесту проти масових звірств, що їх робиться в СРСР нібито в ім'я соціалізму. Вони не тільки не відмежовуються від соціалістичної практики в цій країні, а навпаки, шукають співпраці з нею, селять поруч з її представниками на всіляких конференціях — „дих чорних торжисках миру“ (А. Кестлер).

Уславлений теоретик соціалізму Рудольф Гільфердінг на кінець життя прийшов до висновку, що розвиток соціалістичних теорій породив тоталітарну економіку, яка в своєму здійсненні пригноблює людську особливість і дає в галузі суспільно-політичної організації ефект, діаметрально протилежний тому, до якого в теорії прагнуть всі справжні соціалісти. Про кризу соціалізму свідчить і нинішня практика соціалістичних партій в Європі від Реннера й Шумахера в окупованих Австрії та Німеччині до Етлі-Бевіна в Англії, які, привісивши лейбористську партію до державного стерня, не спромоглися досі вивести країну з стану економічної й політичної кризи.

Врешті кризу сучасного соціалізму з граничною виразністю ілюструє постать згаданого вже А. Кестлера. Свого часу він був в СРСР і пережив захоплення комунізмом та прослужив йому вірно сім років, як біблійний Яків цареві Лавану, щоб дістати Рахіль. Як відомо, Яків замість вродливої Рахіль дістав бридку Лію. Такого ж розчарування в комунізмі зазнав А. Кестлер (його власні паралелі. Див. інтерв'ю в „Le litteraire“, ч. 33. жовтень, 1946). Опинившись пізніше в соціалістичному таборі, він зовсім ясно побачив безсилість соціалізму й прийшов до парадоксального висновку, що сьогодні Херсти і Тсалдаріси фактично стали на захист прав людини, а не соціалісти. Коли Кестлер все ж лишається в лоні розкритикованого ним соціалізму (він зараховує себе до т. зв. незалежних соціалістів), то тільки тому, що в хаосі перехідної доби не знайшов ще системи іншої, яка б заступила збанкрутовану соціалістичну

і знала суперечність між індивідуальним прагненням сучасної людини до свободи й наступом тоталітаризму у всіх його проявах до соціалістичного включно.

Космополіт Кестлер, позбавлений певного національного ґрунту, опертя на животворчі сили нації, не може взагалі знайти такої розв'язки. От чому він продовжує все ще триматися соціалізму, в який сам уже не вірить. Всякий український революційний рух на еміграції має виправдання свого існування лише при тій умові, коли він спроможеться викликати глибокий резонанс не тільки серед еміграції, а й насамперед у широких масах трудящих поневоленої України. Чи ж може такий рух зупинитися на тому, на чому зупинився Кестлер, і триматися збанкрутованих систем, які вже засуджені життєвою практикою і то найбільш чітко й найтрагічніше на Україні?

Ідучи в німецькому тамбурі, згаданому напочатку, я пригадав собі опублікований недавно в „Ралянській Україні“ відкритий лист Максима Рильського. Шановний поет нарікає, що йому доводиться їздити з Києва до приміського дачного містечка у набитому людьми вантажному вагоні без давок і навіть без сідлків. Це соціалістичний тамбур в теперішній Україні по довгих тридцятьох роках „соціалістичного будівництва“. Крім поетів в ньому їздять, головню, робітники й колгоспники. Не трудно уявити собі, як реагував би соціалістичний тамбур на пропаганду заміни советський соціалізм якимсь іншим. І не тому звичайний робітник і колгоспник будуть проти всякого соціалізму, що вони в простоті своїй не можуть збагнути соціалізму якогось справжнього. Бо немає таких справедливих суспільних теорій, яких не може зрозуміти проста з тверезим мисленням людина. Значить, в самому зерні позитивних програм соціалізму є елемент фальшу. І цим елементом є обов'язкова для соціалізму примусово усупільнена економіка, яка виключає свободу людської одиниці, підпорядковує її як невольника.

Все сказане вище зовсім не означає, що ми цілковито відкидаємо

Розсадники неутва і примітивізму

(Закінчення з 3-ої сторінки)

ренесанс не був ніяким трюком Москви, щоб зловити „хахлів“ на гачок принади, а був виявом могутнього росту сил українського народу, виявом буйного розвою, що проходив незалежно від таких чи інших бажань Москви, а дуже часто проти її волі. Цей могутній хвилі Москва на той час мусіла поступитись. „Визвольна Політика“ сьогодні твердить, що ніякого культурного ренесансу в Україні не було (див. статтю Юр. Горового „Про український ренесанс ХХ ст.“ „В.П.“ ч. 1-2 за 1947 р.). Донцов ніколи не говорився до того, що революція в 1917 р. була зайва й непотрібна, себто, іншими словами, що царської тюрми народів не треба було валити. Такий виступ, навіть в той час, при великій популярності Донцова, був би раз на завжди його скомпромітував. Сьогодні „теоретики“ з „В.П.“ договорюються до того, що „гасла великої революції були самі (підкр. „В.П.“) раковиною з калом, які при найпоштовішій дотримуванні не могли принести трудящим нічого“, що „соціалістичні ідеї“ „визвольної революції 1917 р. були суцільним пропагандивним блефом“, бо „на

ділі понад 90% всієї орної землі в Україні перед 1917 роком перебували в фактичному землекористуванні селян“, а бідні поміщики тільки й думали про те, як себе формально звільнити від „тягару“ власництва на землю (див. „В.П.“ ч. 1-2 за 1947 р. стаття М. М. „Рецидиви соціалістичного невігластва й блуду в українській політичній думці“).

Але квінтесенцією філософії неутва, завершеною цілою ідеологічною „системою“, що її пропагує цей табір є стаття „Крапки над і“, що появилася в ч. 60 „УТ“ (від 14 серпня 1947 р.).

Доводилось не раз уже слухати й читати безліч небилиць, компіляцій та наївно-пласких теоретичних міркувань різних кандидатів на „реформаторів“ світу. Звичайно ці випари мозкового хаосу залишаються тільки письмовими вправами графоманів. Гірше, коли такого роду люди із своїми, дуже часто божевільно-злочинними теоріями дорвуться до влади, як це було з Гітлером, та його расово-націоналістичними теоріями. Тоді такі експерименти коштують людству безліч жертв і скочування назад з шляху до дальшого поступу й розвою.

Але треба визнати, що стільки небилиць, зібраних в одній короткій статті та прибраних в галасливі ідеологічно-програмові фрази, ще не доводилось зустрічати. І безумовно, коли б ці „крапки“ появилися циклоstileм способом, видані „накладом автора“, що на еміграції відірваний від свого урядового бюрка, при якому від довгих років видавав посвідки за сплату податку, важив в кооперативі перещ (зрештою, ці заняття корисні та ні в чому не зневажливі, але далекі від ідеологічної проблематики), від нічого робити в таборі, взявся за ідеологічну творчість, — тоді не варто б цій „творчості“ надавати значення і займатися нею. Алеж, на зло і на щастя, „такі твори“ появляються в одному з найбільш поширених часописів і їх читає широкий загальний громадянства, що звик поважно ставитися до друкованого слова, а багато членів цього середовища, що його репрезентує „УТ“, побожно вивчає ці „заповіді“, як ідеологічне „вірую“.

Все це змушує нас ближче розглянути ту статтю, показати громадянству її примітивність та навітлити порушену в ній проблематику з правильного боку.

(Далі буде).

Соціалізм і наша боротьба

(Статтю друкують порядком дискусії)

все, що принесла в своєму розвитку соціалістична думка, як цього вимагає, нап., у статті „Крапки над і“ Б. Озерський (див. „Українська Трибуна“, 17. 8. 1947.). „Боротьба за українську державу під матеріалістичними прапорами, — пише він, — конче заведе до чужого ворожого імперіалістичного центру. Звіси: хто широко прагне волі, хто бажає боротися за здійснення ідеї свободи народів і людини, той мусить ставати під прапори чіткого і ясного, до кінця продуманого ідеалістичного світогляду“. Отже ідеалізм або матеріалізм. Середина немає. Цю думку лесь пістоліття тому (тільки з діаметрально протилежних позицій) сформулював Ленін. Історія вже довела на прикладі лєнінської концепції, що істина не лежить в площині прямолінійного розмежування ідеалізму і матеріалізму. Практична реалізація цього протиставлення, хоча б і з позицій протилежних Ленінові, довела б до тих самих наслідків. Треба зрозуміти нарешті сенс старої мудрої приказки, що прямо літає одна півня і та — ворона.

Ми думаємо, навпаки, що соціалізм, як і інші прогресивні світоглядні концепції, має в собі зерно здорової істини, насамперед у своїй критичній частині (критика капіталізму) тільки ж він, як і інші зна-

ні досі концепції, не дає задовільної розв'язки проблеми, над якими б'ється людство в нашу критичну перехідову добу. Тому й не розумно було б по-доктринерському триматися одної з них, намагатися повернути вчорашній день. Вилущуючи з кожної творче зерно, треба шукати іншої синтези, незрівняно складнішої від механічного поділу на два табори: матеріалізм і ідеалізм, зате такої, яка зможе вирішити головну проблему сучасності — **проблему справжньої свободи людини**. Тільки так, нам здається, може бути поставлене питання про відношення нашої національної боротьби за своє соціально-політичне визволення до соціалізму. В цих шуканнях ми не будемо самотні. Ми матимемо підтримку світової громадської думки, яка так само б'ється над цими питаннями, і підтримку українського народу. Ми ще не знаємо, скільки в той новий лад прийде від соціалізму і чи прийде взагалі, як не знаємо й того яку назву той лад дістане. Це прийде в свій час само. Лиш мусимо постійно пам'ятати, що за всіх умов першенство треба віддати живій людині, а не мертвій догмі, доктрині, позиченій з чужого арсеналу, бо доктрина, як сказав в 1905 р. І. Франко, — „це з роду центристів, що задля абстрактних розумінь не помилує конкретних людей і їх конкретного добробуту“ (Одвертий лист до галицько-української молоді).

ІВ. КОШЕЛІВЕЦЬ.

Важко скомпромітуватися

Якось було вже сказано, що в нашому середовищі важко скомпромітуватися. Це залежить не тільки від невиробленості і пасивності нашого загалу, а й від безпринципності, від затрати почуття міри й громадської відповідальності тих, що на цю компромітацію наражаються.

Практика загальних зборів в новоульміському таборі досить виразно підтверджує цю думку. Під час запитань і відповідей по звіту таборової ради й управи в Новому Ульмі виникло багато справ: великих і дрібних, ганебних і жалюгідних, правдивих і провокуючих. Були запитання невластиві. Але ні рада, ні управа не виявила свого громадського сумління, щоб надати цим питанням властивого ім характеру. Вони не вийшли перед зборами як люди, що не мають зерна неправди за собою. Не можна сказати, щоб усі члени ради й референти були однаковою мірою причетні до такого стану речей. Але ті, що не тільки не причетні, а й не поділяли такого стану, не виявили поваги до своїх виборців, не сказали правди, а своєю мовчанкою просто солідаризувалися з загальним становищем. Вони, так би мовити, своєю пасивністю підтримали існуючий порядок.

Радні й референти, щоб не відповідати на цілком доречні питання, що викривали їх в невідному освітленні, владис просто до очорнювання й компромітації своїх „противників“.

Взагалі, репрезентація ради перед загальними зборами виявила не то що нехтіть відповідати своїм виборцям, а повну ігнорацію громади. Наприклад: на запитання — кому персонально Санітарно-Харитативна станиця табору видала 7000 нім. марок на допомогу, як про це зазначила в своєму звіті рада — була відповідь: СХС — інституція статутува і перед зборами табору не відповідальна. (Гідна відповідь — немає що казати). Аналогічна відповідь була і на питання до жіночої організації з приводу нараховання плати жінкам за працю в трикотарні. Подібних фактів багато. Чого вартий факт, коли комендант табору першого дня відповідає — п. Ф. звільнений з посади таборового касира із співчуття до нього як потер-

пілого в час нападу бандитів на касу, а іншого дня заявляє, що звільнений за п'язору в участі нападу на касу.

Так крутити можна було легко, бо ніякого правопорядку на зборах не існувало.

Кілька разів — три чи чотири — різні особи ставили питання: які наслідки ревізії, що їх переводила Контрольна Комісія? І за кожним разом була одна відповідь — наслідки в актах, що їх має Комісія. Хтось подав внесок — прочитати ті акти. І голова зборів мав громадську совість вважати внесок відкинутим, коли при 1200 виборцях було 54 голоси проти зачитання актів ревізії.

Пройшов певний час від тих пропам'ятних зборів, забуватися стали події. Думалося, що вони дещо навчили тих, що займають провідні становища в ульміському таборі. Але ні, отой дух вулиці рознісся по табору і немає сподівань, що нарешті той жаданий правопорядок прийде.

Ми це говоримо до нашого вищого органу, до ЦПУЕ, не вже воно не найде в себе спроможність завести правопорядок в таборах? Чи ця формула правопорядку тільки формула, а діють ті, що вміють. На збори до Нового Ульму ЦПУЕ не прислало свого представника. Таборянам говорили, що в ЦПУЕ в цей час не було нікого дома. Але не поцікавилися панове ульміськими ділами й тоді, як повернулися додому. Чи не бояться й там скомпромітуватися, коли доводиться не на словах, а на ділі припильнувати правопорядку, який декларовано.

В Новому Ульмі приходять вибори нової ради. Таборяни не бачать ніякого вигляду на переведення цієї відповідальної кампанії як слід. В такій ситуації, безумовно, прийдуть до „влади“ ті, що ніколи не можуть скомпромітуватися. З парадного боку все буде дотримано за формою, за приписами. І так само й далі можна буде тих, що виявляють свою опозиційність до існуючих порядків, виставляти як бунтівників, яких треба для загального спокою усунути з табору.

П. КАБЛІЙ.

Готуймось до нового навчального року

Відділ культури і освіти ЦПУЕ нещодавно видав нову програму з української мови. Вона є обов'язковою для українських гімназій в американській зоні і тому ми дозволимо собі подати до неї свої зауваження на широкий роздум нашого вчительства, а також накреслити головні віхи такої програми української мови, якої, скільки нам підказують наші спостереження, чекає наша школа та її вчителі-педагоги.

Основними розділами програми української мови відділу культури і освіти ЦПУЕ є: перша класа — 1. Фонетика, 2. Морфологія — слово та його будова, іменник, прикметник, займенник, числівник, дієслово, дієприкметник, дієприслівник, прислівник, прийменник, сполучник, частка, вигук. 2-га класа — 1. Синтаксис простого речення, 2. Синтаксис складного речення, 3-я класа — 1. Повторення всього курсу граматики з елементами правопису, 2. Повторення курсу українського правопису, 4-а класа — 1. Поетика.

Програма першої класи настільки переважена, що й сказати важко. Як можна дитині 10-ти років ввібрати в голову такий серйозний, складний матеріал, як курс фонетики з елементами правопису та курс морфології з правописом кожної частини мови? І все це впродовж одного навчального року! Такий курс, з таким колосальним матеріалом за 95-100 годин навчальної класної роботи діти можуть „перевігати“, але ніяк не вивчити, не засвоїти.

Не менш переважена програма 2-ої класи. Увесь курс синтаксис простого і складного речення з пунктуацією. Викінчення синтаксис за один рік у 2-й класі (діти 11 років) може носити лише суто-формальний характер, бо де взяти дітям глибоко свідомого підходу до розуміння часток досить складних синтаксичних конструкцій! Можна було б думати, що вчитель докладе зусиль і опрацює цей складний матеріал, частково скориставшись з годин літературного читання. Але він і цього позбавлений, бо з літературного читання не вільно взяти жадної години з тих причин, що в другій класі чимало роботи над складною програмою елементів теорії літератури, курс якої починається в 2-й класі.

Певним „відтяженням“ є ніби 3-я класа. В ній розпочинається й викінчується повторення курсу граматики і правопису української мови, з тим, щоб діти по третьому році навчання в гімназії були вже „вповні грамотні і в ідеалі писали без помилки українською мовою“. Для повторення курсу граматики української мови в 3-й класі відводиться дві години тижнево. З цих годин треба виділити час на „грунтовне опрацювання правопису у зв'язку з повторенням фонетики, як і ґрунтового правопису всіх частин мови“. Тож з маленької програми-повторення в 3-ій класі розрослася солідна програма, що, очевидно, налякала і самого складача, який зобов'язує нас до ґрунтового правописного повторення — вивчення іменника, зовсім оминаючи ґрунтовне правописне повторення всіх інших частин мови. За думкою програми, як і фактичним станом програм з української літератури в старших класах гімназій вивчення мови обмежується 3-ю класною гімназією.

Не розгортаючи цього спірного питання, ми хочемо лише вказати на те, що для вивчення граматики й правопису в „ідеалі“, як то бажають складачі програми, ніяк не можна обмежитися лише 3-ю класною. Увага до мови, вивчення й удосконалення мовних знань і навчків мусять приймати до певної мі-

ри всю роботу гімназії від 1-ої до останньої класи. Лише за таких умов, за такого підходу до справи можна бути певним, що учень по закінченню середньої освіти — гімназії свідомо вивчить свою рідну мову і свідомо користуватиметься нею в щоденному практичному житті.

В 4-й класі української мови не вивчають. Там учні мають уже справу з теорією літератури, а саме з поезикою. Курс поезики розроблено ґрунтовно, з повним знанням справи викладання у високій школі. Такий курс поезики не зашкодило б прослухати і студентам, принаймні перших курсів філологічних факультетів університетів. Та 4-а класа не є високою школою, бо діти мають лише 13 років — отже, так широко розроблена програма з поезики в 4-й клас є надмірно тяжкою для її засвоєння. Як-

1-а класа — 1. Короткі загальні відомості з синтаксис (вони є вступом, що підготовляє учнів до ширшого розуміння та вивчення мови і її основної конструкції — речення. Синтаксичні відомості, з якими ширше знайомляться учні 1-ої класи гімназії, стають базою до ґрунтовнішого вивчення фонетики, правопису і морфології, ніж то мало місце в початковій школі). 2. Фонетика української мови. 3. Основні правописні правила з тих, що не пов'язані з вивченням морфології. 4. Морфологія — іменник і прикметник з вивченням правопису закінчень в найголовніших відмінках усіх відмін і груп.

2-а класа — 1. Морфологія — числівник, займенник, й дієслово, дієприкметник, дієприслівник, прийменник, сполучник, частка, вигук. 2. Основні правописні завваги до всіх вивчуваних в 2-й класі частин

Перше мирне пластове джемборі відбувається тепер в Моасонському лісі коло Парижу.

На фото: Група французьких пластунів у Парижі перед Львром. (Дена-НІТ-Більд).

що в 4-й класі і можна припустити виконання згаданої програми, то це буде лише формальне опрацювання, а не потрібне нам глибоке вивчення і розуміння поезики.

Програма 5-ої — 8-ої класи є виключно літературною, коли не зважати на два зауваження, дотичні мови, а саме: „звертається увагу на письмові вправи“, „подається відомості з історії мови“, „доповнюється відомості з історії мови“. Безперечно, треба вітати ці зауваження в програмах 5—8 класів. Однак нікому не відома, який є обсяг цих відомостей, що саме вчителі мають подати учням. Поруч цього в програмах 5—8 класів жадним словом не згадується про розвиток сучасної української літературної мови, хоч відомості і мусять бути опрацьовані з учнями старших класів гімназії, немає також нічого про лексику української мови, про стилістичну частину мови, як і про синтаксичну стилістику.

Короткі наші зауваження до програми, виданої відділом культури і освіти ЦПУЕ, хочемо закінчити думками про те, якою має бути програма української мови 1—8 класів гімназій. Найперше програма має бути чіткою, детально розробленою, з точним окресленням для кожної класи матеріалу, бо одне з основних завдань її — допомогти роботі вчителя і учня. Не маючи змоги на сторінках преси давати під розвагу вчительства детально розгорнену програму української мови для кожної класи гімназії, дозволимо собі обмежитися загальними зауваженнями та назвами тем і підтем роботи, насичення яких дасть змогу виготовити потрібну програму української мови для гімназій.

мови (в розгорненій програмі основні правописні уваги мають бути розроблені до кожної окремої частини мови).

3-я класа — 1. Синтаксис простого речення з найпростішими елементами синтаксичної стилістики. 2. Повторення фонетики з доданням нових поширених відомостей (в програмі треба подати які саме відомості з фонетики треба учням при повторенні подати). 3. Повторення правопису української мови із внесенням нових правописних правил (до кожного розділу правопису, напр., „з“, „апостроф“, „подвоєння“ і т. д., що їх не подавалося в першій класі).

4-а класа — 1. Синтаксис складного речення з елементами синтаксичної стилістики. 2. Основні правила пунктуації. 3. Повторення курсу морфології з поширеними правописними зауваженнями та з елементами морфологічної стилістики.

В програмі української мови 1—4 класів мусять бути подані стислі зауваження з основ роботи української мови в кожній класі, а зокрема необхідно подати види роботи з мови.

В 5—8 класах українська мова мусить вивчатися — удосконалюватися на базі курсу історії української літератури шляхом аналізу мови того чи іншого художнього твору чи загальної характеристики мови письменника як і зв'язку з виконанням класних і домашніх, усних і письмових робіт на літературні теми.

Однак це не виключає потреби виділити в 5—8 класах 1 годину на тиждень на вивчення мови. Це безперечно не вивчення правил правопису, фонетики чи морфології — це вищий етап, що вводить учнів до розуміння мови як категорії соці-

альної, що живе, розвивається і вмирає (відмирають певні форми) з розвитком форм життя і праці суспільства.

Основними темами і підтемами, на яких має бути побудована програма української мови в 5—8 класах були б: 1. Процес формування сучасної української літературної мови: а) характеристика особливостей мови певних літературних періодів (д-б), б) загальна характеристика мови творів окремих письменників (зазначити яких саме), в) українська мова Сходу і Заходу в їх взаєминах на шляху творення одної мови для одного народу, г) літературна мова і діалекти, г) мова і національна свідомість — мовні обов'язки українського громадянства. 2. Мовно історичний коментар: а) до окремих правил українського правопису, б) до окремих фонетичних законів, в) до частин мови, г) до синтаксичних конструкцій простого і складного речення. 3. Структура української мови і художні засоби мови. 4. Лексика і стилістика української мови.

Ми не збираємося подавати всіх можливих тем з української мови в 5—8 класах. Бо цього не дозволяють нам розміри газетної статті, але згадані теми мають стати основою до розробки програми з мови в старших класах гімназій.

Дуже часто доводиться чути скарги на мовну неграмотність на-

ших людей. В своїй учительській практиці ми самі часто не цілком зараджуємо тому лихові. Причиною неграмотності, як нам видається, є і неврахування основного складового елемента роботи, а саме, що в основі всякої роботи лежить свідомий підхід до виконуваної праці. Ми не завжди контролюємо привчання, на яких побудовано навчання мови в гімназіях, як і привчання, які лежать в основі всіх наших програм. Мовних правил вивчити „на зубок“, до дрібниць в умовах класної роботи впродовж чотирьох років (перші 4 класи гімназійні) нікому ще не вдалося. Лише той є в ідеалі грамотним, хто до всіх мовних явищ підходить з глибокою свідомістю, глибоким розумінням мови як процесу. А це можуть дати не лише самі формально заучувані граматичні і правописні правила, а глибоке опрацювання в старших класах гімназій тем, що ми їх коротко намітили для програми української мови в тих класах.

Наша найперша увага мусить бути віддана навчанню рідної мови в наших школах. Для цього поза всім потрібна ґрунтовно опрацьована, чітка й детально розроблена програма української мови в початкових школах і гімназіях, добрий підручник з мови і добрий методичний порадник.

Науковці і вчителі-педагоги! За Вами слово, а разом із словом і діло.

І. МИХАЙЛОВИЧ.

Не допустімо роз'єднання

В пресі і по церквах проголошено нещодавно, що греко-католицькі священники мають перевести реєстрацію всіх українців греко-католицького обряду у зв'язку з започаткуванням окремої допомогової акції скитальцям ватиканськими кругами. У зв'язку з тим поширилися чутки про можливе групове переселення греко-католиків до Південної Америки. Акція реєстрації розпочалась.

У зв'язку з тим в деяких українських і мішаних таборах англійської окупаційної зони заврушилися українці. Всякому хочеться раз назавжди скінчити ненормальне скитальницьке життя і сісти десь та спокійно працювати і не боятися всяких перевірок, репатріацій, скринінгів, застрашувань советської радіопропаганди та поіменних зазивів і т. ін.

Українці творять дві релігійні групи, греко-католицьку і православну. Проголошення про реєстрацію викликало радість серед одних і сум серед других. Ватикан — це сьогодні моральна сила, яку треба високо цінити і яка при добрій волі може багато зробити. Православні сумують, бо нікому за них обстав.

Ту обставину використовують ті, що хотіли б порізнити українців між собою. Досі не вдалося викликати різних суперечностей між обома групами ні на національному, ні на культурному полі, не зважаючи на те, що між обома групами існують деякі психологічні різниці, викликані і різними впливами, і різними вихованнями, різними способами думання та різницями соціального побуту.

Зразу по започаткуванні реєстрації греко-католиків заметушилися всякі русотяпи та ворожі українцям агенти, що нині прикриваються добрим українським ім'ям.

Десь в Гамбурзі існує якийсь російсько-православний центр. Туди русотяпи стали спрямовувати православних українців, мовляв, там допоможуть, там вже є щось 5000 афідавітів з Аргентини, там є вже і візи готові і документи, ба навіть кораблі готові стоять, щоб перевезти до Південної Америки. За цією акцією, як твердять, стоїть якийсь московський єпископ

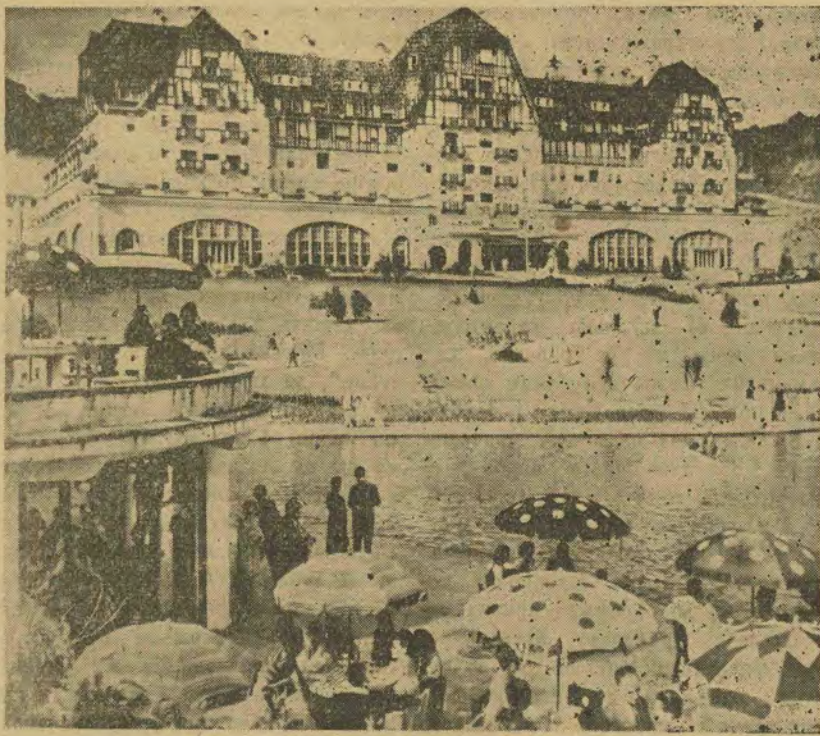
з Гамбургу. До Гамбургу їздять гінці, інформуються, приносять інструкції, по таборах закладаються російсько-православні комітети, як от, напр., в Ганновері тощо. Далі вже складають списки переселенців, в які записують всіх як росіяни. Подекуди ті, що записалися, вже і мову міняють, по-українськи ні слова не промовляють, хоч ще вчора говорили по-українськи. Чужими руками творяться двополі українців. Цьому могла б запобігти наша автокефальна церква, коли б вона поведла з свого боку відповідну акцію та домовилася в тій справі з якимсь інтернаціональним чинником, який би погодився допомогти і православним українцям, як це Ватикан допомагає греко-католикам.

Спроба поділу українців на дві групи в Ганновері в англійській зоні не нова. Наприкінці минулого 1946 року деякі безвідповідальні люди добились були в англійському військовому управлінні навіть про поділ табору в Ганновері на групу греко-католицьку і групу православну. Спільними зусиллями українців обох обрядів вдалося добитися анулювання того наказу. Тепер ту саму акцію піднімається з іншого боку. Небезпека велика і її треба протидіяти.

Українські керівні церковні чинники повинні свої акції координувати так, щоб при всяких комбінаціях не підривати національну цілість еміграції. Греко-католицький церковний провід міг би домовитися з автокефальним церковним проводом в тій справі і вести акцію рівнорядно. Одностороння акція викликає невдоволення і дає можливість ворогові нас роз'єднати.

Народня приповідка каже, що „баба з воза, коням легше“. Відійдуть від нас ті українці, які лише по назві ними є або й свідомо хоч неукраїнці, підшаваються під українське ім'я, невелика школа, ба навіть користь. Алеж в їх середовищі можуть потрапити й такі українці, яких нам як спільноті шкода.

Помилку можна і треба направити ще перед тим, як почнеться практичне здійснювання проголошених Ватиканом заходів переклеєння. Слово за греко-католицьким та автокефально-православним українським проводом.

Конференція всеамериканської солідарності

15-го серпня п. р. в передмісті Ріо-де-Жанейро — Петрополісі — державний президент Бразилії Гаспар Дутра відкрив міжамериканську конференцію в справі оборони. В нарадах беруть участь представники 20 американських країн. Вони обговорюють питання епідемії оборони цілого американського континенту на випадок можливої агресії і, крім того, підготовляють пропозиції щодо економічної співпраці західної півкулі. Але це останнє питання розглядатиме наступна панамериканська (так звана економічна) конференція, що відбудеться наступного року в Боготі.

Наше фото показує готель в Ріо-де-Жанейро, в якому відбувається теперішня конференція.

(Дена-ІНП-Більд).

По дорозі з полону

Ми не раз бачили недавніх полонених німців, що підбитими журавлями поодинокі чи невеличкими групами тупцювали по перонах, станціях або їхали в поїздах, повертаючися додому. Колись вони взували з дому повні наді на дермогу, гордо займали села, без раганія часом стріляли дітей і жінок, палили цілі села за опір українських повстанців або навіть за один провокаційний постріл московського агента.

Але то було колись. З того часу минуло чотири або п'ять-шість років. І от тепер, сотні з мільйонів, що потрапили до большеві в полон, повертають назад.

Сьогодні на станції Авсбург знову заматляли брудні латані московські швелі, зачогвали по перону вишкірені сталінські черевики, підв'язані мотузками. Повертаються знівнені, хворі, в боляках з підпухлими очима, з пухлими ногами. В них уже ні оптимізму, ні гонору, хіба крайня зненависть до «країни будованого соціалізму» та найбільше бажання — довести рештки свого повнеченого тіла й душі, немов згасаючу свічку, до рідної хати.

Ми їх відразу впізнали. У поїзді до нашого купе їх теж зайшло двоє. Один повертається з-під Москви, другий з-під Ленінграду. В дорозі півтора місяці. Кілька померло вже в дорозі. Один працював на порцеляновій фабриці в Кунаково, за 60 кілометрів від Калініна. Жив у таборі за 6 кілометрів від фабрики. На роботу їздили поїздом. Ці 6 кілометрів проїздили за годину, а іноді й три. Поїзд півгодини їде, півгодини стоїть. «Рейси були отакі» — і він креслить долонею в повітрі хвилясту лінію. Часто якийсь вагон сходить з рейок, і тоді зупинка триває ще більше.

На фабриці полонені працювали разом з цивільними. Старі ставились краще, молоді гірше. Загалом, люди дуже бідують, живуть не дуже краще від полонених. Хліба одержують, як і полонені, 400 грамів. Режимом не задоволені. Поблизу від фабрики табір для робітників-росіянок, які працювали на добуванні торфу, а жили в не-

опалених бараках. Торфу брати заборонялось — ходили красти дрова до лісу. У бараках полонених взимку теж не топилося. Кожен, їдучи з роботи, ховав за пазуху шматочок дерева і тим потроху протоплювали. Платні ніякої.

Їдучи з фабрики до поїзду, повз базар, дещо купували. Називає ціни: огірки — 3 карб., кіло хліба 60 — 80 карб., масло — 240 карб., цибуля — 3 карб., склянка соли — 5 карб., 2 помідори — 5 карб., центнер картоплі — 500 карб., а місячна плаття службовця — 500-600 карб.

— А де ж ви гроші брали? — запитує один з слухачів-німців.

— Їдучи з фабрики, — відповідає він, — ми крали в підвалі фабрики миски, ховали їх під сорочку і продавали по 7 карб., а за ці гроші купували овочі.

— А вартові хіба не забороняли?

— Вони теж крали — відповідає був, полонений.

Його товариш, високий, до краю худий німець, з постійною лагідною посмішкою на лиці, нарешті теж озвався:

— Я працював у колгоспі. Там теж усі крали. Кожен ховав у кишені по кілька картоплин, їдучи додому, бо люди живуть бідно.

Щодалі більше запитань. Запитує то один, то другий. А вони відповідають. СС-манів в таборах не бачили. Спершу в таборі, де було 2 тис. полонених, умирало з голоду щоденно 30-40 чоловіка. В кожному таборі для полонених є свої агітатори-німці, що пройшли тримісячний вишкіл у Москві. Переважно з колишніх комуністів. Іде велика ворожа агітація проти англо-американців, проти Франції менше. Ніде не бачили ремонту чи будівництва будинків для цивільних. Будеться лише військові та урядові споруди.

Додому пускають лише хворих. І він, засукавши холопі, показує свої пухлі ноги.

— Wasser (вода) — каже він про свою хворобу.

— Що ж, — озвався один з німців-співбесідників, — тепер ви стали комуністами?

— Ой, ні, — посміхається полонений, — навпаки — відликувались від комунізму назавжди.

Краще подаємо уривок з оповідання закарпатського українця, що втік із совєтських пазурів. Беремо ці рядки з більшої (недрукованої) праці п. М. Філомелі.

Цілий рік сорок п'ятий ходили енкаведисти від хати до хати, ніби купувати чи то солонини, чи яєць, чи яблук. Ходили та питали у людей від найменшого до найстаршого. Хто живий був та міг говорити, того й питали: і чоловіків, і бабів, і дітей...

Питали за всіх сусідів навкруги і казали:

— Не треба ні до очей говорити, ані свідків не треба, не треба й статчити, треба тільки сказати прзвище чиенебудь і номер дому його. І все... І ніхто й не знатиме, хто на кого писав... Бо такий закон совєтський...

А питали оці слова:

— Хто був проти комуністів? Хто є тепер проти комуністів, чому не любите закон комуністський? Хто був у 1939 році січовик? Хто хотів би Самостійну Україну? Хто є демократ і хотів би демократії? А хто утік до лісу, як побачив нові, совєтські закони? А в кого є будь-яка родина за кордоном, на заході у демократичних державах? Хто плакав, як почу, що вже приєднано Закарпаття до Росії? А хто говорить, що у Росії недобре? Хто говорить за війну? Хто говорить за Америку та Англію?

І багато такого всякого питали. Та ще казали, що коли хто лекому викаже, що його розпитували за сусідів про такі справи, так то-

ді така особа з родиною на Сибір піде...

Отак людей застрашили, щоб ніхто нікому нічого не казав та мовчав...

Отож, цілий рік ходили отак енкаведисти і списували усі ці дурниці.

А то ще траплялося й таке. Приїде енкаведист до когось та й говорить:

— Он там, отой сусіда, про тебе казав оте й оте...

І наговорить тому білоласі якоїсь там небиліці. А той, до кого це звернено, розпалиться та й почне того сусіду, ніби свого справжнього ворога, всіляко чорнити. А енкаведист усе те записує, все записує та ще й підписатися потім скаже...

А після того їде отой енкаведист до того, вже справді очорненого, сусіда та й говорить йому:

— А слухай но, що то на тебе понаписував твій сусіда: ти й ворог совєтського війська, ти й з фашистами братався, ти і... та й навичитує йому такого, що той аж за голову скопиться. А потім як роззлоститься, та як почне про того сусіду всячину верзти і про те, що було, а ще більше про те, чого ніколи не було. А енкаведистові цього тільки й треба. І він все те списує та списує...

Отак один на одного наговорив, один другого почорнив... Я вже казав, що багато людей один одного почорнили чи через сварку, чи ради користи, чи зо страху перед власним лихом.

Безвідповідальне видання

Годі й казати як відчували ми брак підручників іноземної мови саме тут на еміграції, особливо під час викладання в школі. І ось, кінець-кінцем, надійшов підручник англійської мови, що його видало видавництво „Рідна школа“ в Ганновері в 1947 році.

В чому полягала робота упорядника захованого за двома літерами О. П., важко сказати, та, певно, він є відповідальною особою за цей підручник, бо вказівок на будь-яких інших учасників нема.

Складаючи підручники на еміграції, тоді, як ми перебуваємо під захистом справжньої демократії, в західному розумінні її принципів, ми маємо можливість видавати ці підручники вільно, без будь-якого чужого нам тиску й обмежень, можемо створити їх такими, як нам потрібно, щоб виховати наших дітей національно свідомими.

Припустимо, що з низки причин довелося стати на шлях перероблення якогось уже виданого і чужого нам підручника. Зрозуміло, що такий підручник не зможе заловити всіх, або, скажемо, багатьох наших вимог, та, певна річ, він аж ніяк не повинен містити ворожої ідеології, шкідливих тенденцій.

Не спиняюся на методичній побудові цього підручника. Призначений для дітей, він легко засвоюється; десять вступних розділів, підводячи до абетки, дають уяву про вимову відкритих та закритих складів. Запитання, діалоги, все це повинно сприяти розвитку мовних навичок. Та загостримо увагу на інших моментах.

Підручник цей нібито український, але пригляньмося до мови: хватать, замість — хпати (ст. 134), спасти, замість — рятувати (ст. 136), пока, замість — доки (ст. 136), по

літерах, замість — за літерами (ст. 136), диван, замість — канапа (ст. 137), коричневий, замість — брунатний (ст. 138), другий, замість — інший (ст. 139), галстук, замість — краватка (ст. 139), дев'ять годин, замість — дев'ять година (ст. 141), без четверть десять, замість — за чверть десяти (ст. 141), дуги, замість — дмухати (ст. 141) і т. д.

Отже, в українській школі, дітям пояснюють незрозумілі їм англійські слова перекрученою русифікованою мовою чи просто по-російському.

Та це не все. Дарма ми шукатимемо в підручнику згадок про Україну, про її столицю та міста. В цьому „урайському“ підручнику згадується не Україна, а Радянський Союз, не Київ, а Москва (ст. 140); Ленінград (ст. 105).

Далі читаємо (ст. 47): (Подаю в українському перекладі). „Інший є український хлопець. Його ім'я Міша“ (Misha). Хіба ви чули, щоб так називали українського хлопця? Ми говоримо Михайло, Мишко, Михась, може ще якось інакше, але не „Міша“.

На ст. 5 подається слово прапор, а на ст. 16, де вводиться прикметники, знаходимо речення „Прапор є червоний“. В німецькому підручнику англійської мови дається опис англійського прапора, а в українському підручнику, виданому на еміграції, згадується совєтський прапор. Це вже надто!

Раз-у-раз надібуємо слово піонер (ст. ст. 38, 55, 92, 100, 105), краватки у дітей лише червоного кольору (ст. ст. 56, 69, та 75),

Сказаного цілком досить, щоб категорично ствердити: це шкідливе видання свідчить про абсолютну безвідповідальність як з боку автора, так і видавництва „Рідна школа“.

УЧИТЕЛЬКА.

„УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“ — ДО БЕЛЬГІ І АНГЛІ

Наш часопис для передплатників з Бельгії коштує 15 НМ на місяць, а до Англії — 9 НМ (разом з оплатою за пересилку). Оскільки

гроші звідти досі висилати не можна, слід передплату здавати ще перед виїздом.

АДМІНІСТРАЦІЯ „УВ“.

А хто на кого написав — ніхто не знає. І не скажуть, хоч і допитуюсь! А хто заступає один другого — і того заберуть... Та ще жиди казали, що отой або той проти жидів, то й тих позабирають!...

І в кожному селі так захапали людей, як чорти грішні душі!...

Фашистів забрали ще тоді, як фронт до нас вернув, а тепер брали тих, що їх написали енкаведисти за цілий рік.

Брали великих господарів та тих, кого будь-хто очорнив.

Забирали та вивозили й тих, хто мав роличів за кордоном, або в кого рідні до лісу пішли. Особливо списували та карали тих, що у тридцять дев'ятим році у січовиках були. Так само, як це й маляри раніш робили.

Забирали та вивозили й тих, хто раніше у якійсь демократичній партії, або про кого сказано, що він ніби націоналіст.

Забирали та вивозили поспіль усіх наших інтелігентних культурних людей. Бо на них написали грівів, яких тільки хотіли і скільки хотіли!...

І третю частину людей нараз вивезли.

А куди ж їх дівано всіх?

Малолітні діти, кажуть, до школи комуністської, до Росії, а жінку й чоловіка — до Сибіру, до фабрик. Розділять, повезуть, і вже чоловік не знає ані за свої діти, куди їх подіти, ані за жінку свою, що з нею сталося... Як у воду впали... Так пропали!...

У кого з них було велике господарство, то те господарство до колхозу йшло, а в кого мале — то комуністи сільські поміж себе діляли.

Від цієї большевицької душогубної катастрофи утікали люди, куди виділи...

Котрі до лісу, котрі — поза кордоном. Той до Румунії, той до Угорщини, той до Чехії...

Та скрізь їх вилловлювали, хапали і назад, до Сибіру...

Але з тих людей, що тікали за кордон, то третину постріляно на кордоні...

Отож, дехто у селі думає, що той або той чоловік десь у Чехії, або в Угорщині, абошо, а він забитий. Бо кордон подекуди електричним дротом загорожено. А крізь ліси протягли дротяну лінію на 10 метрів широко. Натягнуто ж той дріт на 10 сантиметрів над землею. А на тих дротах навішано міни, такі як із смерек шишки...

Подекля заєць ступить на той дріт, то вже міна й вибухла. А вже про людину й не кажи... І заб'є!... Бо на 20 метрів навкруги себе досягає.

А на 50 чи там 100 метрів один від одного сядуть замасковані прикордонники. Отак, як на фронті... А з ними ще й великі псівовчаки, такі, що на два-три кілометри й поза кордоном слідом здогонять чоловіка.

Отож, як ота міна не вб'є того що тікає, то сторожу та собак з'валує. А тоді вже важко йому від своєї біди втекти! Або застрілять бідолашу, або собаки загризуть...

А ті солдати прикордонні радо застрілять усякого втікача, бо все від мертвого заберуть, і убрання знімуть, і взуття стягнуть, а потім іншим продадуть.

І багато отак було вбито людей по лісах! Тисячі!... Бож вільно їм було стріляти на чотири кілометри при кордоні, і по ту сторону і по цю сторону.

А скільки є тих людей забитих, то ніхто того й не знає!

Тільки дуже-дуже багато було їх усюди!...

М. ФІЛОМЕЛЯ.

(Далі буде).

Товариство українських політв'язнів

Т-во УПВ об'єднує в собі українських політв'язнів різних політичних переконань, проте в лоні Т-ва немає тертя і розбіжностей, тож варто, щоб цим Т-вом більше зацікавилось українське громадянство.

Другий важливий факт, що Т-во УПВ об'єднує в собі найвизначніших українських письменників і журналістів, професорів університету і науковців з відомими іменами, українських військовиків і старшин аж до генералів, визначних церковних і громадських діячів, політиків, парламентаристів, педагогів тощо. Це говорить ясно і недвозначно про те, що Товариство Українських Політичних В'язнів є об'єднанням всієї соборної еліти українського народу і всіх ширих і відданих його патріотів, які активно брали — і хочуть брати в майбутньому! — видатну участь в українських визвольних змаганнях на всіх теренах і найдаліших закутках нашої великої Батьківщини — України. І коли українська інтелігенція творить 50% всіх членів-патріотів нашої організації, то це тільки зайвий раз доводить, що ворог, — за всіх часів і під час всіх ворожих окупацій українських земель, — насамперед намагався винищити українську інтелігенцію і тим самим позбавити український народ його власного мозку.

Прибуття на II з'їзд, що відбувся в липні ц. р. в Мюнхені, більше як 2/3 делегатів філії Т-ва УПВ, вказує на те, що членство цікавиться своєю організацією, її життям і діяльністю. Про це свідчать й дуже плідна дискусія кільканадцятьох делегатів, в якій були порушені всі пекучі питання української еміграції і наших визвольних змагань, що є зараз зв'язані з Т-вом УПВ. На з'їзді, між іншим, зазначалося, що не йде про творення нового культу українського політв'язня, бо за нього говорять самі його діла, але йде про те, щоб українське громадянство підтримало слушні домагання українських політв'язнів, з ділянки громадського життя української еміграції і наших визвольних змагань, бож українські політв'язні, як колись, так і тепер, і завжди готові за українську державність і самостійність принести все, що їм найдорожче.

Резолюції II Конгресу ЛУПВ

Як уже повідомлялося в часописах, минулого місяця в Мюнхені відбувся II-ий Конгрес Лиги Українських Політичних В'язнів, що висловився в користь злиття ЛУПВ з другою організацією українських політв'язнів — з Товариством Українських Політичних В'язнів (ТУПВ). На цьому місці подаємо в скороченні резолюції II-го Конгресу ЛУПВ.

В обличчі героїської боротьби, яку веде край за основні права народу й людини, II-ий Конгрес ЛУПВ вважає святом обов'язком еміграції морально підтримати бійців солідарною поставою і змаганням до єдності. Конгрес визнає, що приклад солідарності обов'язані подати в першу чергу колишні політичні в'язні і тому прикликає п'ятичленову координаційну комісію, яка негайно нав'яже переговори з ТУПВ для об'єднання двох установ в одну організацію політв'язнів. Конгрес сподівається, що його почин є одночасно висловом бажань загалу членства ТУПВ і тому найде повне зрозуміння і підтримку з боку керівних органів ТУПВ та дозволить незабаром відбути спільний З'їзд. Обов'язок залишити для майбут-

З'їзд ствердив, що Т-во УПВ має перед собою дуже шляхетні, але разом дуже тяжкі завдання. Бо важко буде з'ясувати тільки самі жертви українських визвольних змагань за останніх 30 лт під різними окупаціями. А з'ясувати їх конче погрібно і для того саме й покликано Т-во УПВ, щоб розгорнути св-тові українську „Білу Книгу“. Делегати підкресливали, що в цій праці треба поступати не лише об'єктивно, з подаванням правдивих фактів, бо брехня могла б нас тільки скомпромітувати, але треба також підбирати моменти творчі, бо негативний підхід спричиняє деструкцію, що відтак може принести небажані наслідки у вихованні нашої молоді.

Однозгідна воля і бажання всіх делегатів з'їзду Т-ва УПВ висловлена і зафіксована в „Домаганнях II з'їзду, які ми в скороченні тут наводимо:

„Маючи за собою величезний і безцінний скарб жертв та терпіння українських політичних в'язнів, — тих, що об'єднані в Товаристві Українських Політичних В'язнів і тих, що не об'єднані ще, але прийдуть у наші лави і ще більше тих, що згинули, і тих, що сьогодні томляться в сотках таборів, тюрем і в'язниць різних режимів за Визвольну Ідею, ми — Другий З'їзд Т-ва УПВ, кличемо до:

I. Всіх народів і держав культурного світу:

1) Щоб вони, проголошуючи світлі гасла про права людини і народів, перевели ці гасла у діло в відношенні до всіх, а зокрема до поневолених у Советському Союзі народів,

2) Щоб вони зрозуміли і підтримали боротьбу українського народу, який довгі роки, до сьогоднішнього моменту включно, вперто бореться за ідеї свободи й справедливості,

3) Щоб вони рішучо покляли край нищівню українського народу.

II. Українську еміграцію в цілому світі закликаємо:

1) Душею, серцем і ширим щоденним трулом тісно в'язатися з прямим Рідного Краю, вrostати в його життя і змаг до остаточного завершення його одвічних прагнень.

2) В обличчі того змагу припи-

нити всякий розбрат внутрі еміграції. Засудити рішучо всяке безчестення і використання для вузьких партійних цілей цього змагу. Тому палко вітаємо ідею й акцію Координаційного Українського Комітету та закликаємо всі здорові сили політичної еміграції включитися в цю акцію.

3) Українську еміграцію обох Америк закликаємо і далі стояти на сторожі наших прав та зокрема посилити акцію в справі правильної розв'язки проблеми політичних в'язнів, а головню діячів культури і науки, інвалідів Визвольних Змагань і нездібних до фізичної праці.

4) ЦПУЕ й інші українські суспільно-громадські організації визнаємо невинно борючись за український внутрішній мир та за підвищення громадської моралі, щоб невідрадні та негаразди явища, яких ми були свідками в останніх двох роках, не повторилися.

III. До бувших українських політичних в'язнів всіх режимів і тюрем ставимо домагання:

а) об'єднатися в Товаристві Українських Політичних В'язнів для дальшої праці в користь Ідеї, за яку вони терпіли,

б) зберегти для майбутніх поколінь у спогадах і матеріалах пройдений шлях посягати і боротьби за Українську Державу,

в) представити зовнішньому світові докази і свідчення того фронту визвольної боротьби українського народу, який ішов через табори, тюрми і в'язниці,

г) належно розгорнути справу допомоги потребуючим товаришам-політичним в'язням та тим, що після них лишилися.

Успішно зреалізувати ці завдання зможе Управа Т-ва УПВ тільки за активної і всебічної підтримки всього українського громадянства, а передусім свого рідного членства. Хай кожний прикладе свою руку і всі разом зробимо велике діло!

Д-р Степан РОСОХА.

Передплачуйте,

читайте

і поширюйте

«Українські Вісті!»

II-ий Конгрес звертається до ЦПУЕ з закликом узгодити при організуванні центрального наукового В-ва виланнічі потреби НДІУМ.

Відповідальність за незадовільне забезпечення політв'язнів паде в дальшу чергу й на власне громадянство. Тому II Конгрес Лиги УПВ в складі 74 делегатів вимагає в імені 1335 б. українських політв'язнів, організованих в ЛУПВ, від пленуму IV Конференції Українських Допомогових Комітетів допущення ЛУПВ до праці згаданої конференції з правом вирішального голосу.

Конгрес вважає, що жахливий матеріальний і здоровий стан б. політв'язнів слід довести до відома широких кіл нашої суспільності, зокрема нашої заокеанської еміграції. В протилежному випадку, в умовах жахливого повоєнного становища [брак харчів, одягу, ліків, опалення] стан здоров'я виснажених догдолітніми тюрмами, концтаборами в'язнів буде гіршати, а життя хворих [16% загальної кількості] буде загрожене.

Конгрес вважає, що контакт проведу ЛУПВ з низовими клітинками був незадовільний. На майбутнє слід організувати зустрічі і конференції членів центральної управи з управами філій, а то й із загалом членства.

Українські політв'язні працюють

(Спеціальна кореспонденція)

9-го серпня ц. р. відбулася в Регенсбурзі чергова Обласна Конференція Філії т-ва Українських політичних в'язнів, за участю великого числа членів Філії. У програмі, окрім інформації про перебіг II-го з'їзду делегатів Т-ва УПВ, був реферат голови Обласної Філії д-ра Ст. Росохи на тему: „Наші перспективи“. В першій частині свого реферату прелегент з'ясував перспективи українського народу в світовому масштабі, а в другій говорив про перспективи української еміграції.

Цікаво зазначити, що в поточних справах згаданої конференції, членство гостро зреагувало на справу об'єднання ТУПВ з ЛУПВ. Як відомо, ЛУПВ недавно відбула свій Конгрес, який змусив Управу Лиги УПВ нав'язати переговори з Головною Управою ТУПВ в справі об'єднання обох організацій. Членство Регенсбурзької Філії не вірить в щирість „лігістів“, провід яких стільки разів безпідставно накидувався на ТУПВ в „Українській Трибуні“ і „Часі“, кидаючи на нього болотом, називаючи членів ТУПВ розбивачами і т. д. Членство Регенсбурзької Філії є тієї думки, що не об'єднання, але злиття ЛУПВ з ТУПВ може наступити по проверці членства ЛУПВ і то аж тоді, як Управа ЛУПВ відкине в пресі всі ті наклепи та інсинуації, які кинула на адресу ТУПВ і проголосить, що стоїть на ґрунті консолідації українських політичних сил.

В рамках згаданої конференції відбулася вечеря в театральній залі Академія, присвячена пам'яті великого в'язня наказного гетьмана Павла Полуботка. Програму виконали самі члени Філії ТУПВ. Короткий реферат „Авангард нації“ виголосив секретар Філії о. проф. К. Данилевський. В мистецькій частині взяли участь такі члени Філії: артистка опери пані П. Е. Шостак, арт. опери п. Т. Нечитайло, інж. С. Шевченко і на клявірі супровід мав п. д-р Мішкевич.

Академічний концерт пройшов прекрасно. Прибуток від нього призначено на Великий конкурс на писання спогадів політв'язнів, що його недавно проголосила Головна Управа ТУПВ. ОКО.

МИКОЛА ЖЕВАГО

13-го серпня ц. р. у санаторії Ватиканської Місії в Файнген-Енц (Vaihingen-Enz) у Вюртембергії, по тяжкій недузі й операції помер на 40-му році життя визначний український мистець-маляр Микола Жеваго.

15-го серпня покійний був похований у Файнген-Енці. Останню пошану покійному віддала численна група українців, що з'їхалися на похорон із різних околиць Баварії і Вюртембергії. Участь у похороні взяли також представники чужих національностей.

Життєпис покійного й оцінку його багатогранної творчості вмістимо в найближчому числі нашого часопису.

Вічна йому пам'ять!

Рада Об'єднаних Мистецтв з глибоким смутком сповіщає українське громадянство, що дня 13 серпня ц. р. в санаторії Файнген-Енц, після тяжкої недуги, впокоївся відомий мистець-маляр Микола Жеваго.

Ця болюча втрата великого мистця і зракового громадянина наповняє нас незмірним жалем і глибоким співчуттям по відношенню до рідних, близьких і друзів покійного — його дружини Мар'яни Жеваго і його дочечки Лесі Жеваго.

Рада ОМ.

Чия черга далі?

(З приводу II Конгресу Лиги Українських Політичних В'язнів)

Недавно в Мюнхені відбувся II Конгрес Лиги Українських Політичних В'язнів і може місяць перед тією подією відбувся в тому ж Мюнхені (лише на іншій вулиці) з'їзд такої ж організації, з іншою назвою: Товариство Українських Політичних В'язнів.

Можемо сміливо твердити, що ніякий в світі народ не має стільки політичних в'язнів, як народ український. Лише дві емігрантські організації зовсім маленької частини українського народу нараховують понад 3 тис. членів. Це тільки тих, що тут, яким доля судила побачити волю і жити по-людському між людьми. А скільки ж тих, що там... хоч м ж людьми, та не на волі? А скільки ж тих, що й сьогодні гризуть залізни грати соловецьких, сибірських і інших концтаборів. А ще більше тих, що їх пам'ять мусимо вже шанувати хвилиною мовчанкою і просити і Всевишнього, щоб послав ім царство небесне.

І сьогодні перший і невідкладний обов'язок тих, що лишилися живими, — розказати світові правду ту, за яку вони терпіли переслідування. Коли гуртки і об'єднання українських політв'язнів є і в Парижі, і в Стокгольмі, і в Швейцарії, а незабаром будуть і по всіх країнах,

куди переїжджає наша еміграція, треба знайти спільну мову з народами тих країн і розказати їм про боротьбу України, про її правду. Треба будь-що-будь створити репрезентативний орган-журнал іноземними мовами, щоб промовити безпосередньо до тих народів. Їхній обов'язок — „залишити для майбутніх поколінь заповіт і зразки жертовної боротьби за національні ідеали та глибоку пошану жертв крові сотень тисяч наших друзів...“

І обов'язок всього українського громадянства подбати про тих сиріт, вдов і старих, чоловіки або батьки яких лягли в боротьбі за наше майбутнє. Наш обов'язок допомогти тій студіючій молоді, яка чимало сил сама зложила в тюрмах і концентраційних таборах за Україну, але яка, сильна й міцна ідейно, стає на чужині до студії, щоб бути корисними синами нації. Студентська молодь зрозуміла вагу нашого сьогодні, вона свідомо стала до одної єдиної організації, щоб разом зміцнювати наші сили.

До черги прийшли політв'язні, що ставлять тепер питання про об'єднання організації. Сподіваємось, що й тут переможе здоровий розум, і ми матимемо одну організацію політичних в'язнів. Вол. ДУБНЯК.

З ЖИТТЯ ТАБОРІВ

Виступ балетної студії

У неділю, 18 серпня, завітала до українського табору в Новому Ульмі балетна студія з Інгольштадту. Одинадцятьох 9-10-річних дітей та двоє дорослих на чолі з кер. Валентиною Переяславець відразу привернули до себе симпатії як малих, так і дорослих глядачів-таборян.

Цей виступ яскраво показав, як добра воля, енергія й уміння ініціативної людини можуть зробити з наших дітей цілу мистецьку одиницю. Перед очима глядачів, в різноманітних строях як групами, так і поодиноці, у змістових балетних точках діти показали майстерну гру і вишкіл, який вони дістали у своїй студії. Кожний виступ викликав бурі оплесків, виконавців після кожної точки викликали на „біс“. Зала театру, особливо під кінець, була переповнена, а таборова малеча, пороззявлявши роти і забу-

вши всі приписи, цілою лавою стояла аж поперед усієї публіки — коло рампи. Все це свідчить про великий успіх виступу балетної студії.

Наприкінці, при нагоді, варто тільки пошкодувати, що по багатьох таборах поступово замерла діяльність подібних гуртків. Сталося таке переважно через те, що таборіві „політики“ завжди оцінюють людину не з погляду її користі для нашого суспільства, а найперше дивляться, до якого „кутка“ таборового вона належить і на підставі того роблять свої висновки: давати їй волю, чи ні. Пора б цей підхід відкинути. По наших таборах є багато людей, які могли б зробити багато цінного в розвитку нашої культури і взагалі в поступі нашого життя. Приклад такої перемоги бачимо зокрема і на виступах згаданої студії. В. ГОЛУБ.

Добрий початок

24-го липня в українському таборі Ділінген відбувся реферат на тему: „Спогади про головного Отамана С. Петлюри, його революційну діяльність в молоді роки та сучасне продовження визвольної боротьби УПА“.

Реферат відчитав друг юности Головного Отамана та його ближчий співучасник визвольних змагань 18-20 рр. — генерал Борис Палій-Нейло.

Перед слухачами, мов на екрані, поступово виринали та проходили образи С. Петлюри в різні роки його діяльності: юнака-студента — палкого ентузіаста, революціонера, який боровся за людську справедливість; поважного діяча на рідній землі і поза нею, який боровся за поневолений український народ; невтомного організатора військових збройних сил в Україні, голови уряду УНР, Головного Отамана, вождя і генія українського народу, який національно-державні інтереси поставив вище партійних, групових, регіональних, територіальних і навіть вище свого власного життя.

Даремно радів так і ворог нашого народу, коли, здавалося, переміг зброй-

ну боротьбу за волю України, ще більше даремно святкував ворог габельне беззине, підле вбивство Вождя українського народу, С. Петлюри. В одному помилився ворог — він не вбив дух вождя української нації. Ім'я С. Петлюри зробилося культом українського народу. Цей дух витає над українським народом, підбадьорює його та скеровує на нову боротьбу. Цю боротьбу український народ продовжує через свою героїчну УПА. На зміну стомленим учасникам визвольних змагань 17-20 рр. виступають нові формації УПА, що переважно складаються з молоді.

Після доповіді відбулася зустріч генерала Палія з комбатантами місцевої філії.

Як наслідок проведеної доповіді Ділінгенська філія комбатантів має доплив молоді, яка хоче пов'язати свою працю із старшими вояками.

Цінний реферат генерала Палія є один із добрих початків для єдності молоді із старшими.

Цю добру ініціативу треба підтримати та застосувати і в інших місцях.

И. С.

Концерт капелі бандуристів

13-го серпня ц. р. шпиталь хворих на легені в м. Нойбурзі (на Дунаї) відвідала капеля бандуристів ім. Шевченка, під мистецьким керівництвом п. Китастого та диригуванням п. Божика, і дала концерт української історичної та народної пісні.

Концерт капелі викликав велике зацікавлення та захоплення з боку численної аудиторії, що складалася з хворих різних національностей та медичного й адміністративного персоналу.

Можна уявити, яке велике моральне значення має цей перший у нас в лікарні концерт капелі для нас, українців, які, крім того, що

скитаються поза рідним краєм, ще й мусять перебувати цілими роками на лікуванні в несприятливих стінах чужинських шпиталів...

Надіємось, що в майбутньому капеля бандуристів не забуде своїх сестер та братів, які волею немилосердної долі опинилися в таких жалких умовах, і ще колись відвідає нас та своєю піснею й музикою принесе нам велику моральну допомогу.

Всіх членів капелі бандуристів та її шановних керівників, п. Божика та п. Китастого, просимо прийняти від нас щире українське спасибі!

Яр-й.

Інститут живих мов

В липні ц. р. закінчився перший рік навчання й праці „Інституту Живих Мов“, вищої школи в таборі Сомме-Казерне в Авсбурзі, що поставила собі за ціль ширити знання чужих мов і своєї рідної так у практичному, як і теоретичному напрямку та підготувати кадри українських перекладачів для потреб 4-кратної еміграції. В шк. р. 1946-47 навчалися понад 150 осіб на аудиторному й позааудиторному секторі цієї школи (для цього останнього видав циклоstileві лекції англій-

ської та німецької мов). Прикінцеві іспити, що відбувалися в липні, обхоплювали, крім колекційних часткових, і остаточні дипломові іспити. До цих останніх приступили: 7 осіб із англійської й 7 із німецької мов, склавши їх із позитивним успіхом.

У вересні починається другий рік праці ІЖМ, тобто третій семестр, що його попереджують короткочинцеві передсеместральні (початкові), як теж і повторні, курси чужих мов: англійської, французької та німецької. (с-ч)

НОВИЙ ТВІР УЛАСА САМЧУКА!
«Юність Василя Шеремети»

ПОВІСТЬ З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ МІЖ ПЕРШОЮ І ДРУГОЮ СВІТОВИМИ ВІЙНАМИ:
народини західньо-українського підпілля.

Так само, як і „Тигролови“ — „Юність Василя Шеремети“ була відзначена і нагороджена на літературному конкурсі 1941 р. у Львові.

Ціна двох томів - 18 н.м.

Наклад переданий Кооперативі „КОС“, Мюнхен, Розенгаймерштрассе 46а. Книгарням, кооперативам, кіоскам і кольпортерам — книгарська знижка. Висилається теж і поодиноким замовникам. В англійській зоні набувати у п. Григорія Вишневого, Ганновер, Möckernstr., DP.-Lag., Bl. II, Z. 4.

У всіх книгарнях і гуртово в

Alexander Drosowskyj, Heidenau b. Tostedt, Kr. Harburg.

Гуртовини одержуть 20-25% опусту.

Словник має 264 сторінки та розміром 5x7 см.

Вийшло з друку перше число журналу, національно-державної думки

ПРОБЛЕМИ

Редагує колегія під проводом ред. Добрянського.

Ціна за 1 прим. 4 НМ.

Замовлення і листування в редакційних справах слати на адресу: Ukrainische Monatsschrift «Die Probleme», München 13, Schließfach 50.

Журнал висилається тільки за готівку. Жадайте журнал „Проблеми“ у всіх книгарнях і газетних кіосках.

РОЗШУКИ

Миколу Тригуб шукає сестра Галина. Зголоситись до „Українських Вістей“.

— Двоюрідну сестру Каратник Марію із села Шепаровень, пов. Коломия. Останнє перебування її Königsberg, Kreis Egger. 30-1

— Хто знав би що про неї прошу написати на адресу: Пруняк Петро (17a) Ettlingen bei Karlsruhe, DP.-Camp 690 (Baden). 30-1

— Сергія Асланьян, Александра Бабуджан, Бориса Григоровича, Івана Коваленка, Ігоря Сазоновського, Миколу Гамаюнова розшукує Гаєвський Евальд, F.F.M.-Höchst, Peter-Biedstr.5, Ewald Gajewsky. 31-1

— Михайлика Мпрослава з Яковень, пов. Ліско, пошукує брат Іван з Канади, Відомість слати: München-Untermenzing, Parkstr. 1. 42-1

— Рідних та знайомих з Ришкової Волі, пов. Ярослав, розшукує Паславський Юрко München 12, Fürstenriederstraße 155. 33-3

— Друже Васильків Іване — відгукнісь! Сютра Ф. (13a) Kulmbach, Mangessienstr. 31. 34-1

— Пошукую сестер і матір: Соловійову Явдоху, Домну, Одарку. — Борова Ярна. Hamburg, Neugraben, Ukr.-Lager. 35-1

— Рідних та знайомих: Мусієнко Катю та дочку Раю, Чучка Тимоха, Менька Федота, Вальоха Грицька — Мусієнко Яків Hamburg, Neugraben Ukr.-Lager, Falkenberg. 36-1

— Мужа Ігоря Лимаря та дітей: Євгена, Олександра і Бориса — Лимарьова Неоніла. Bamberg (Bayern), Ukr.-Lager N. 14, Ulanenstr. 2. 37-2

— Пошукую рідних та знайомих — Лакомченко Василь „Українські Вісті“. 38-3

— Рідних та знайомих розшукує Бєслик Михайло. Braeht 70, Kr. Marburg/Lahn. 39-1

— Рідних та знайомих з с. Мішівень розшукує Курочка Олександр М. 40-2

— Хто знав би про долю Захарків Івана, народж. 1928 р. в Лісниках. Останньо перебував Schwäbischhall, прошу повідомити на адресу: Захарків Михайло, Миттенвальд, Егерказерне, Бл. I, 21. 41-1

— Рідні та знайомі відгукніться на адресу „У. В.“ для Мушоровського Остапа. 43-4

— Хто походить із с. Жиравки коло Львова — відгукнісь! Писати на „Українські Вісті“. 44-3

— Сестру Шаповаленко Дору В., Киселева Любу Григорівну, Киселова Николая шукає Шаповаленко Павло Васильович. Писати „Українські Вісті“. 45-2

— Брата Михайла Рудика - Носовського та знайомих Василь Рудик-Носовський. München-Schleissheim, Fliegerhorst. 46-2

— О. Степан Мусійчук — Америка розшукує хлопця літ 11-ти Степана Славка Мусійчука сина Остапа і Марії. В останній час перебував в Австрії у французькій зоні — Ляндек, а опікуном його має бути п. Степан Карадаш. Писати на „Українські Вісті“. 47-1

БАНДУРУ

найновішого зразка можна замовити у майстерні Бр. Гончаренків при капелі бандуристів ім. Леонтовича. Зацікавленим звертатися на адресу: Goslar (Harz), Okerstrasse 8. An P. Hontscharenko.

Увага!

Щоб уникнути помилок та плутанини, просимо всіх, хто надсилає до нас грошові перекази та листи про розшуки, виразно писати свої адреси.

Адміністрація „УВ“.

ДО НАШИХ ЗАМОВЦІВ

Подаємо таксу оплати за надрукування оголошень в нашому часописі: 1 стор. — 600 НМ, 1/2 стор. — 350 НМ, 1/4 стор. — 200 НМ, 1/8 стор. — 100 НМ, 1/16 стор. — 50 НМ, 1/32 стор. — 25 НМ. В тексті — 100% надвишки.

РОЗШУКИ — 50 пфеніг. за кожне окреме слово.

Належну суму слід надсилати разом з текстом оголошення.

Без попередньої оплати — оголошень друкувати не будемо.

Адміністрація.

Часопис «УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ» виходить ТРИЧІ НА ТИЖДЕНЬ: у середу, п'ятницю і неділю.

Приймається передплата:

На 1 місяць — 6 НМ

„ 3 „ — 18 НМ

Ціна окремого числа 50 ПФ.

Організуйте групову передплату та зголюйтеся для кольпортажу. — Кольпортерам знижка 20%. — У справах передплати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатися листово і особисто до Адміністрації.

Administration „Ukrainiski Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Видавничча Спілка

„УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ.

Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невміщених дописів листується лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремим редакторам, а Редакції.

Redaktion „Ukrainiski Wisti“

Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму — Блок «А» від 8—12 год. щоденно, крім суботи.

Authorized by Information

Control Division

• Druck: — Ukrainische Zeitung Neu-Ulm — Ludwigstraße 10.